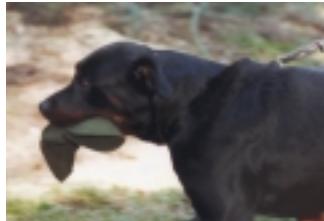

Ett blött Mästocka avskräckte inte

Beredskapsplutonerna har bra anda och moral, berömdé övningsledningen. ▶ 4

Uppdrag måndag lär för skarpa jobb

Allt är tillåtet när Södertörn och Sörmland övar sina hundekipage. ▶ 11

Henrik von Vegesack ger goda råd

–Utnyttja din stab, lita på dina medarbetare, delegera arbetsuppgifter ... ▶ 27

Forskar om bortglömda förband

Av 20 industrihemvärn i Stockholm återstår i dag endast ett. ▶ 36

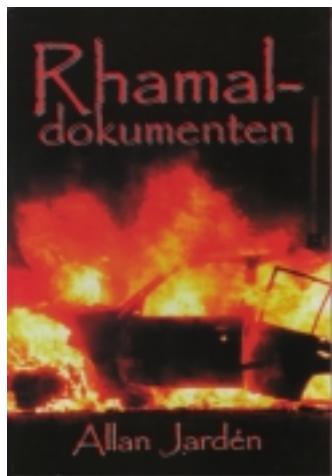
Hemvärvnet 1 2003

**Nya uppgifter
för hv i nätverks-
försvaret**

**Tuffa tag
i Karlsborg**

Rhamaldokumenten

Allan Jardén är konstnär och författare. Han har gjort sig känd som multi-konstnär. Målar, skriver och illustrerar böcker. Historia och släktforskning ligger honom varmt om hjärtat. Nu har hans sjunde roman, **Rhamaldokumenten**, utkommit. En thriller där miljön än en gång är Mellanöstern. Jardén blandar verkliga, aktuella händelser i intrigen.

"... dramatiken i skeendet är stor
... en spännande bok ..." (Lars Brink i Hemväret 6/02)

Boken beställs genom att sätta in 200 kronor (porto ingår) på Allan Jardéns postgirokonto 630 37 63-4.

Glöm inte att ange namn och adress.

Annons
Military shop
90x131
sv/v

Egen annons - Irmér Media
upprepning från nr 6/02

Hemvärnsungdom är inga barnsoldater

RÖDA KORSET har satt igång en kampanj för att lägga ned försvarets ungdomsverksamhet.

Organisationens taleskvinna Christina Ulfsparrer i nr 1/03 av Röda korsets tidning att "många barn i vårt eget land är farligt nära att uppfylla definitionen för barnsoldater". Påståendet är förbryllande. Barnsoldater är enligt ett tillägg till barnkonventionen (barnsoldatsprotokollet) barn under 18 år som deltar i krig eller tvångsrekryterats till väpnade styrkor. Något sådant förekommer som de flesta vet inte i Sverige.

VAD CHRISTINA ULFSPARRE syftar på är den strängt reglerade skytteutbildning som hemvänet, FBU och flygvapenföreningarna ger sina ungdomar och det faktum att de på övningarna bär uniformslika föreningsdräkter. Utifrån detta drar tidningen den halsbrytande slutsatsen att "skulle Sverige hamna i krig finns det en risk att barnen som fått skjututbildning kan komma att användas i strid". Det är bräckliga argument Röda korset anför när man uppmanar regeringen att förbjuda frivilligutbildning av ungdomar.

Röda korset tycker sig få stöd för sin linje av en

Temo-undersökning där 93 procent svarar att de inte anser att barn under 18 år ska få skjututbildning. Enkäten övertygar inte. Om frågan i stället formulerats "anser du att försvaret ska ha rätt att låta ungdomar från 15 års ålder under kontrollerade former få lära sig skjuta" är det mycket möjligt att en majoritet svarat ja.

UNGDOMARNA BÄR förvisso kläder av uniformsstyg, men utan förbandstecken, truppslagssymboler och gradbeteckningar. Även skoltecknen har avskaffats för att följa protokollet, alltså är det ingen uniform. Ungdomarna ingår inte i krigsförband utan i särskilda ungdomsavdelningar. Övning i strid får inte förekomma de första åren. Övningar som ger demokratisk och social fostran, tävlingar och friluftsliv sätts i centrum. Utbildning i folkrätt ges. Skulle Sverige bli indraget i krig "avrutar" ungdomarna direkt. Det är med andra ord en verksamhet som på intet sätt strider mot barnkonventionen.

Röda korset är ute efter att minska våldet i samhället. Det gör man inte genom att angripa försvarets ungdomsutbildning.

ULF IVARSSON
chefredaktör

FOTO: BENGT BERGSTRÖM

Omslagsbilden. Fysisk styrka behövs även i nya försvaret.

FOTO: JEANETTE LARSSON

4 Halland En B-styrkecircus från Halmstad gladde inspektionen

8 Hemvärnsnytt Hemvärnsmusiken vill inte lyda under försvarsmusikcentrum

14 Nya försvaret

FM gör upp med folkhemslromantiken

18 Bilden

22 Porträttet Håkan Norgren byggde Sveriges bästa hemvärnskompani

24 Landet runt

27 Goda råd om chefsskapet
Henrik von Vegesack tipsar

28 Kultur Slutstriden om Berlin

30 Debatt Skapa ett samhällsförsvar

34 FMCK Skjuts på rekryteringen

36 Industrihemvänet Forskare kartlägger bortglömda förförband

39 Världens starkaste hemvärnsman

40 Sista ordet Anders Lindström

TIDSKRIFTEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.hemvarnet.mil.se/hemvarnet/

Hemvärnet

Nummer 1. Februari 2003. Årgång 63

Tidskrift
för allmänna hemvärnet
och driftvärnet

Besöksadress

Lidingövägen 28

Stockholm

Postadress

Tidskriften Hemvärnet,
107 85 Stockholm

Tel: 08-788 75 00

Fax: 08-664 57 90

REDAKTION

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Ulf Ivarsson

Tel: 08-788 97 38. E-post: hvtidningen@swipnet.se

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Redaktionsassistent: Pia-Lena Jansson

Tel: 08-788 97 15.

E-post: pia-lena.jansson@pub.mil.se

Grafisk form: Barbro Forsberg

Tel: 08-669 66 60. E-post: barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION Helår/6 nr: 150:-

Postgiro: 456177-5. Bankgiro: 726-9764

ANNONSER

Irmér Media AB, Antennvägen 10, 135 48 Tyresö

Tel: 08-742 10 08. Fax: 742 10 09

E-post: irmer.media@telia.com

UTGIVNINGSPLAN

Nr	Manus- och annonsstopp	Utkommer
2/03	3 mars	11 april
3/03	28 april	13 juni
4/03	18 augusti	19 september

TS-kontrollerad upplaga 2001: 77 200 ex

Tryck: Color Print Dalarna, 2003

För icke beställt material ansvaras inte. Författarna till insända artiklar förutsätts godkänna att texter och bilder läggs ut på tidningens hemsida.

Bra övningar en ödesfråga

*Tesen om hög kvalitet på övningarna
för att få folk att stanna i hemvärvet
bekräftas av chefer och personal i Halland.*

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

För den militära närvaron på Onsalahalvön söder om Göteborg står Sven Wingbro och hans till synes välbemannade bataljon. Överskott av befäl på alla nivåer är det väl få huvförband som kan skryta med, men det har Sven. Nästan lika ljus är situationen ifråga om hundekipage, mc-ordonnanser och signalister. De senare har sina stationer hemma och samträner med FRO:are i de andra bataljonerna en gång i månaden med följd att FRO är fulltaliga överallt. Förplagnadslottor och bilkårister är det däremot ont om. Sven låter tills vida-

re hvmännen köra och finkammar pliktsverkets datalistor efter kockar från den gamla armén.

– Vår personalreserv kan snäppas upp till fullvärdiga hemvärnssoldater med en kortare repövning. Jag är mycket nöjd med kvalitén på våra egena instruktörer.

Säger rent ut

Framtiden hänger på om det går att motivera unga män och kvinnor att tjänstgöra i hemvänet genom att ha hög kvalitet på övningarna, anser Sven Wingbro.

– När vi har världens bästa armé får in-

Hemvärnslarm direkt från ett fredsläge hade stf kompanichefen Anders Björk, för dagen stribefäl i Halmstads hvbataljon, att brottas med.

– Ring, så ordnar vi en trovärdig B-styrka var som helst, när som helst, säger Rune Olausson.

Ett blött Mästocka avskräckte inte beredskapsplutonerna.

te hemvänet vara ett andra klassens förband. Vi ska inte ha materiel som vi inte hinner utbilda oss på, men det är viktigt att kunna transportera fler i militära fordon.

På annan plats träffar tidningen en grupp missnöjda soldater som säger att övningarna måste bli bättre om de ska stanna i hemvänet, så Sven Wingbro har nog fog för sin tes.

– En dålig övning. Vi ställer högre krav. Vi gick upp klockan sex och lämnade våra familjer och har rätt att begära mer.

Orden träffar som en pisksnärt. Det här

är en grupp hvmän som säger rent ut vad de tycker.

– Det är inget att hycka med, vi har upplevt samma sak om och om igen. Detta kan omöjligt uppfattas som bra.

En sporre

Cirkulation och blödning var temat för 2002 års basutbildning i sjukvård. För tidningen Hemvänet skall lägger stf sjukvårdsbefälet i Kungsbacka, Ann Forslund ett förband på sjukvårdare Lena Karlsson medan vi förhör oss om läget.

– Att vi nu kan ge mer kvalificerad vård ►

Ann Forslund lägger om en bukskada på Lena Karlsson. Båda tillhör sjukvårds-
gänget i Kungsbacka.

Ulla Magnusson från Varberg kände sig
trygg bakom ryggen på Danilo Marchant.

**"Ge en premie på 1000
kronor till alla som gör basut-
bildningen ... Kanske en mix.
En pliktig helg varje år
och resten frivilligt."**

är en verlig sporre för oss sjukvårdare, säger Lena.

Hon har klarat av sin kompletteringsutbildning om 80 timmar och Ann har gjort första delen. Hur det blir med de äldre hvsoldaternas extra tio timmar är in-

te klart. Denna påbyggnad ryms inte i basutbildningen som redan tar väl mycket av kontraktstiden därför att Halland inte nöjer sig med färdighet på vapen utan också lägger in sjukvård och NBC-skydd.

Lena tände på hemvärnssjukvården för tio år sen när hon råkade se en uppvisning i Kungsbacka. Eftersom hon var krigsplacerad på sjukhus, tog det tid att komma loss.

– Det är den goda andan i sjukvårdsgrupperna och intresset hos Maria Nilsson i batstabben som gör att vi går framåt, säger Ann Forslund.

Plutonchefen Bo Farnestam bekräftar:

– Maria betyder enormt mycket. Hon är värd allt beröm, skriv det.

Röda hund

Strålskyddsingenjören på Ringhals Christer Nilsson leder Varbergs hbataljon. När han lägger på en plastfilm med de gamla objekten inritade ser det ut som ett smärre utbrott av röda hund.

– Vi klarar knappt att bevaka de här objekten sedan vi gallrat ut nollorna. Många som gick med för skyttets skull har slutat. Säkerhetskraven tog död på deras intresse.

Omloppstiden för en hvsoldat i Varberg är nere på 2–3 år mot tidigare 15. Det gör det svårt att få till en stegring. En differentierad utbildning på maximalt tre nivåer är därför en bra lösning. Dessutom är kunskap och förmåga viktigare än antalet gjorda timmar, anser Christer Nilsson.

– Jag vill ha betygssättning av cheferna i hemvänet, skillnaderna är stora. Det behövs ett kvitto på att vi duger som truppörare.

Reservofficeren Nilsson har också bestämda krav på avtalsorganisationerna. Han vill ha beväpnade sjukvårdare och "det ska inte bara vara kul att prata i radio, man måste även kunna den militära biten".

Ijärnvägsparken visade signalisten Sven Johansson förundrade varbergsbor hur sambandet i hemvänet fungerar. Sven är el- och instrumenttekniker på Ringhals.

– Jag är ingen sändamatör utan intresset har kommit med hemvänet.

På rekryteringsdagen guidade Sven före detta flyglottor, signalistutbildade värvpliktiga och andra intresserade mellan borden med utrustning.

Strax intill bemannade ett gäng FBU-ungdomar Hallandsgruppens rekryteringscontainer. Stridsmålade Danilo Marchant drog blickarna till sig. Danilo flyd-

de från Chile 1976 och är nu med i en spanningspluton.

– Det svenska försvaret har motbevisat alla mina erfarenheter av militären från Chile.

Liksom Sven Wingbro är Kjell-Anders Johansson en skolman med brinnande intresse för hemvänet, närmare bestämt i Falkenberg. Hans mest akuta personalbekymmer gäller mc-ordonnanserna.

– Vi kommer att tappa dem om de inte får ut sina Huskvarnor snarast.

– Till bataljonsförrådet med dem, svarar stabschefen i södra militärdistriktet, överste Lennart Klevensparr lugnt och fortsätter att suga på sin pipa.

Annars tycker sig Kjell-Anders ha det stöd uppifrån han behöver. Den stora bevakelsen är att folk inte kommer på övningarna.

– Ge en premie på 1000 kronor till alla som gör basutbildningen, föreslår han samtidigt som rikshemvänschefens konferensinredna buss slingrar sig förbi platsen för slaget vid Axtone 1565.

Lennart Klevensparr fortsätter att tänka fritt:

– Kanske en mix. En pliktig helg varje år och resten frivilligt.

Chefen för Hallandsgruppen Tomas Andersson inflikar att en smakligare lösning vore en halv eller hel övningsvecka med sjukpenning.

– Vitsen är att man då vet att alla har grundläggande färdigheter.

Efterhand ett skott eld! Sex vapen klickar samtidigt. Skjutledaren har räknat fel. Det är slut i magasinen för en grupp ur Falkenbergsbataljonen och lika bra är det, för skymningen sänker sig snabbt över Vesige skyttegilles anspråkslösa, men miljögodkända bana.

Flytta bilarna

– I want to speak to your commanding officer. I want those trucks removed in ten minutes. I want sandwiches, coffee and cigarettes – Marlboro light. Rösten tillhör Ola Linfelt, hemvärensman från Helsingborg och en av flera statister i Rune Olaussons kringresande B-styrkecircus. Ola är klädd som flygare från något östland och framför sina krav utan några som helst arftighetsfraser, bara Fordrande och kort-hugget. Peter Hägg och hans kamrater från Halmstads hbataljon får ovanligt realistisk träning.

– Försvarsmakten har prioriterat ned beredskapsen, så jag fick läsa på IKFN-förordningen (ingripande mot kränkning

i fred och neutralitet) för att fixa till den här övningen, säger övningsledaren major Conny Hansen, yrkesofficer och före detta hvungdom.

I Laholm fiskar man ständigt efter ny-muckade soldater, problemet är att de är så få – åren 2000–2001 var det bara 40 från trakten – av dem var tre intresserade.

– Det var en rak höger mot hemvänet när förbanden lades ned och 20–25 man lämnade oss när vi inte fick använda skjutbanan längre, förklarar bataljonschefen Matts Stenson. Om ett par år kan han titulera sig kompanichef.

– Det gör inget, Laholms hemvärnskompani är tillräckligt bra.

Ett stort plus är närheten till Mästocka skjutfält, där de halländska beredskapsplutonerna övade att nattetid ta objekt samt kompanis försvarsstrid.

– Vi har försökt inpränta rätt orderuttryck enligt arméreglementet och det börjar nu fungera. Andan och moralen är bra, jag är väldigt nöjd, berömmar övningsledaren kapten Peter Agholt.

Ture värvade

Kompanichefen i Hylte, Bengt-Göran Ludvigsson har ett långt förflytet i hemvänet och det må vara honom förlåtet att han erinrar om hur det hela startade. Det var på skjutbanan i Krogsered som Ture Schough 1940 värvade två personer. Han var då 16 år och glad för sin mauser fast besviken över att inte få uniform, bara en grå armbindel med ett H.

Skyttet är fortfarande en samlingspunkt och därfor är B-G Ludvigsson mycket kritisk mot planerna på att lägga ner två av tre skjutbanor inom området. ■

– Remove those trucks. Ola Linfelt var fenomenalt bra i rollen som flygkapare.

Pressat på gruppen

Halland börjar hemvänet omgestaltas på allvar 2003 då traditionella uppgifter bytts mot mer rörliga och soldaterna får välja mellan basutbildning, insatsutbildning eller förbandsreserven.

– Ska jag vara ärlig kommer nog de flesta i reserven inte tillbaka, säger chefen för Hallandsgruppen, överstelöjtnant Tomas Andersson.

Bataljonerna har varsitt stort skyddsobjekt och får i övrigt vara inställda på att verka över hela länet. Under inspekionshelgen bekantade sig staberna för första

gången med Hallandsgruppens nya insatsorder.

Hittills har resurserna räckt till för hemvärnsutbildningen. Framtiden är mera oviss:

Nej till officerare

– Vi har en pressad arbets situation på gruppen och svårt att få fram ersättare till de officerare som slutar. Försvarsmakten måste tänka om. Ett sätt vore att kräva ett par år på en MD-grupp för en ung officer som vill bli befordrad.

Vakansläget på Lv6 gör att regementet

i dag måste säga nej till officerare som vill börja på MD-gruppen.

Instruktörerna räcker dock till – om de ska jobba mer än en dag måste dock MD-gruppen ordna ersättare för dem i deras ordinarie befattningar.

De närmaste fyra åren kommer halländningarna att få öva strid i bebyggelse, försvara förbindelser, träna stöd till samhället och skydda Flygvapnets anläggningar.

Vapeninventeringen 2002 bleven prövning för ett par av cheferna. Sista helgen hade en av dem 60 vapen kvar. En ny ansvarig fick utses. ■

Hemvärnsgubbarna är omtyckta

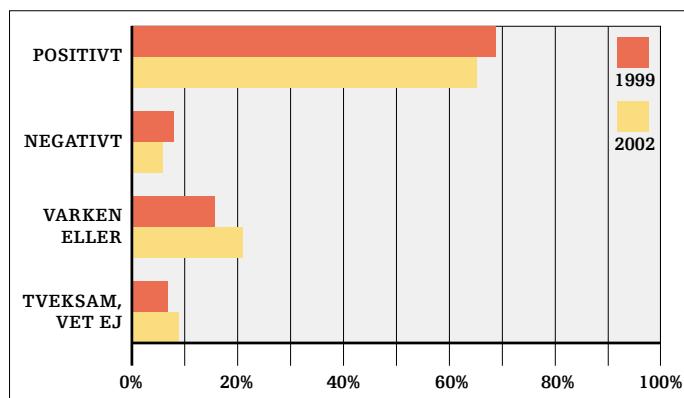
Svenska folket gillar hemvärvnet men har inte lagt märke till föryngringen.

Praktiskt taget alla svenskar känner till hemvärvnet och mycket få är negativt inställda till vår verksamhet. Det är resultatet av den senaste Sifo-undersökningen om attityden till hemvärvnet. Enkäten gjordes i november på uppdrag av rikshemvärnsavdelningen.

De flesta vet också att hemvärvnet finns över hela landet och att det är frivilligt att gå med. Kändomen om hur många vi är kunde dock vara bättre.

Bland män mellan 50 och 64 känner alla till hemvärvnet. Totalt för hela populationen är siffran 94 procent, med lägsta resultat för kvinnor med 92 och för män respektive kvinnor i åldern 15–29 med 91 respektive 81. Att siffrorna för kvinnor är lägre förvånar väl ingen, och att mer än 80 procent av de yngsta kvinnorna ändå känner till oss får väl anses som godtagbart. Jämfört med 1999 har kändomen totalt dock gått ned med tre procentenheter.

Nästa fråga var (ställd till dem som kände till hemvärvnet): "Är du på det hela taget positivt eller negativt inställd till Hemvärvnet?" Här har totalt 65 procent svarat att de är positiva, medan 6 pro-

Sifo intervjuar allmänheten. Mycket få är negativt inställda till Hemvärvnets verksamhet.

DIAGRAM: BARBRO FORSBERG. KÄLLA: SIFO

cent är negativa. Motsvarande siffror förra gången var 69 och 8. Andelen som är "varken eller" har ökat från 16 till 21. Andelen "tveksamma/vet ej" har också ökat något, från 7 till 9. En slutsats av alla svar på denna fråga skulle kunna vara att hemvärvnet inte märkts lika mycket i positiva sammanhang före detta undersökningsställfället som tiden innan vi genomförde den förra.

Manlig verksamhet

När det gäller frågan om vilka man tror är med i hemvärvnet överväger de spontana svaren "gubbar" och "män över värnpliktsåldern", men en ganska

stor andel svarar som förra gången "alla åldrar och kategorier". 70 procent har definierat oss som män eller "manlig verksamhet". Sammantaget gör tydligen inte det allt yngre hemvärvnet med en så stor andel kvinnor som nästan 15 procent, något större intryck på opinionen. Kanske är det så att vi fortfarande pratar alldeles för mycket om hemvärvsmän och avtalsorganisationer i stället för att marknadsföra oss alla som hemvärnssoldater.

Vad tror du att man kan använda hemvärvnet till i fredstid?

Även på denna fråga har man fått ge spontana svar. Alla som

intervjuats har kunnat ge flera exempel på användbarhet. Störst andel har denna gång "vid katastrofer", "för skallgång" och "vid översvämningar" fått. Medan "bevakning", "transporter" och oljeskador" fått ganska låga siffror. Någon har dessutom faktiskt svarat "ingenting"!

Tankeväckande

Var femte tillfrågad har inte kunnat ge något exempel på vad hemvärvnet kan utnyttjas till. Det var samma stora andel 1999. Siffran är väl hög mot bakgrund av att media alltid rapporterar tämligen utförligt och positivt från de operationer hemvärvnet deltagit i. Under "annat svar" har det kommit ett stort antal förslag, många tankeväckande, men också vissa ganska fantastiska. Vad sägs om följande:

Hålla ordning vid stora evenemang, vara morsor och farsor på stan, hjälpa hemlösa och flyktingar, trafikolyckor, ge fostran och respekt, draggning i sjöar, mot terrorister, leta rätt på skadskjutna djur, hjälpa äldre, komplettera försvaret, väktartjänst, koka/bjuda på ärtsoppa, vid vilda demonstrationer, sprida information, samla in pengar, se till att pensionärerna får komma ut lite, ta hand om ungdomar som har problem, älgjakt.

Var tredje man och varannan kvinna kan inte uppge hur många som är med i hemvärvnet. Totalt säger 43 procent att de inte vet eller är tveksamma. Resultatet är 5 procentenheter högre än 1999. Av alla tror 20 procent att hemvärvnet har en numerär på 100 000 eller fler, medan 25 procent tror att vi är färre än 50 000.

Praktiskt taget alla, 95 procent, vet att hemvärvnet är frivilligt. Det är faktiskt en ökning med 2 procentenheter från 1999.

Resultatet av Sifoundersökningen ger oss värdefullt stöd i informationsarbetet där målgrupper och budskap är viktiga ingredienser.

SUNE ULLESTAD

Övning på hög nivå. Gotlands Fallskärmsklubb genomförde i samarbete med hemvärvnet på norra Gotland en så kallad fientlig luftlandsättning. Uppdraget var att agera små sabotagegrupper i närheten av några viktiga kommunikationsanläggningar.

TEXT: ÖRJAN VATHEUER FOTO: MATS@HEMLINFOTO.SE

Äldsta driftvärnet lever farligt

● Sedan Karlskronavarvet (Kockums/HDW) köptes av amerikansk försvarsindustri, september 2002, vet ingen hur det ska gå för driftvänet.

– Amerikanarna kräver lönsamhet och HDW kan i princip lägga ner driftvänet om det inte finns goda skäl för att behålla verksamheten, säger säkerhetschefen på Kockums, Jan Porshult.

– Men kanske har de ett annat synsätt än svenska myndigheter som avregisterat varvet som K-företag och överläter bevakningen av skyddsobjekten, alltså farbygen, helt till oss.

Driftvänet på Karlskronavarvet är Sveriges äldsta. I Jan Porshults ögon är det en resurs för kriget, inte för Krishantering i fred.

– Förut hade vi hjälp av lokalförsvarsförband, nu får vi sköta detta själva, efter Försvarsmakten stora nedskärningar då KA2 i Karlskrona avvecklades och Örlogsbasen blev Marinbas.

Marinens fartyg som ligger i Karlskrona för översyn överges av besättningarna. Arbetstidsreglerna och andra uppgifter gör nämligen att de måste åka hem till dess det är dags att gå till sjöss igen. Ordningsmakten kan inte göra mycket i detta sammanhang. Under nächter och helger har polisen en handfull man i tjänst i hela Blekinge.

– Bolaget är civilt, fartygen där emot militära skyddsobjekt, någon måste ju ta ansvaret, konstaterar en luttrad Jan Porshult.

Med kort varsel kan driftvärmännen slå en järnring runt svenska flottans klenoder. På årliga insatsövningar lär de sig att försvara fartygen med liv och lust. Stridsplanerna kan utformas så att förbandet tar för sig av hela området för att försvara för obehöriga att ta sig in.

Effektivt och billigt, men om det kan bli någon framtid för driftvänet återstår att se.

– Då krävs nog att statsmakterna fattar beslut om att vi är skyldiga att ordna med bevakning och skickar med en påse med pengar.

ULF IVARSSON

Dags för ny folkfest

Anmälan till Nijmegen ska vara inne 1 april och marschprovet klart 8 juni.

● Kungliga nederländska förbundet för fysisk fostran organiseras under tiden 15 till 18 juli, 2003 (3:e veckan i juli) den 87:e internationella fyradagars långdistansmarschen i Nijmegen.

Du kan läsa mer om marschen på hemsidan www.4daagse.nl.

För den oinvigde kan man kortfattat beskriva detta arrangemang som en marsch på 16 mil som ska avverkas på fyra dagar, män bär dessutom tio kilos packning och medaljen som erhålls får bäras till svensk uniform.

Sverige har sedan 1967 representerats av en militär delegation i Nijmegen. 40 000 vandrare går marschen varav 5 500 militärer från många olika länder som bor tillsammans i militärförläggningen Camp Heumensoord. Kontingenterna från Sverige, Norge och Danmark samarbetar för att reducera kostnaderna och öka den nordiska brödringen. Försvarsmakten

Glada vandrare. Marschen i Nijmegen är sexton mil lång och tillrygglas på fyra dagar med tio kilos packning. FOTO: LENA SUNDELL

sanktionerar att CFB (Centralförbundet för befälsutbildning) samordnar det svenska militära deltagandet i Nijmegenmarschen 2003.

Deltagare ska ha anknytning till Försvarsmakten eller någon frivillig försvarsorganisation och vara minst 18 år (född före 15 juli 1985).

Före den 8 juni ska deltagarna ha avlagt det obligatoriska marschprovet som omfattar minst 80 km och ska genomföras inom två dygn i två etapper om variera 40 km. Marschdeltagaren ska dessutom ha tränat totalt minst 400 km i marschsträckor överstigande 30 km.

ANDERS BJÖRK

FAKTA Svenska Nijmegenkontingenten. AVGIFten för att delta 2003 är 1600 kronor.

Därtill kommer kostnader för transporten till och från Nijmegen.

YTTERLIGARE INFORMATION kan fås hemsidan <http://svenska.mil.nijmegen.org/>

ALLMÄNNA FRÅGOR besvaras av Ulf Hammarlund, 035-266 39 51, ulf.hammarlund@fbi.se

TRANSPORT/RESA: Leif-Inge Nordström, 044-32 01 71, leif-inge.nordstrom@fbi.se

ADMINISTRATION: Anders Björk, 035-66 125, anders.bjork@fbi.se

MARSCHTRÄNING & UTRUSTNING: Lennart Lundberg, 08-788 92 93, lennart.lundberg@mdm.mil.se

FÖRANMÄLNINGSAVGIFT på 800 kronor inbetalas till CFB:s postgiro 69310-1.

Märk talongen med SNK03 samt med namn och personnummer.

Föranmälan och föranmälningssavgift ska vara hos kontingenten **senast den 1 april 2003** via e-post, brev eller fax.

ADRESS: Svenska Nijmegenkontingenten, Att: Ulf Hammarlund, Box 515, 301 80 Halmstad.

FAX: 035-266 39 59, **E-POST:** nijmegen@fbi.se

- **Fyra förband har anmält att de ska korttidsutbilda värnpliktiga för hemvänet i år. De är:**

- I 19 Boden (22/9-19/12),
- I 5 Östersund (16/6-12/9),
- Livgardet Kungsängen (25/8-21/11) samt Ing 2 Eksjö 4/8-24/10.

Mittmästerskap för hundekipage

● Gävleborgsgruppen arrangerar årets mästerskap för bevakningshundekipagen i mellersta militärdistriktet på Marma skjutfält den 6–7 september. Då har ditt kompanis ekipage chans att visa upp sina färdigheter och göra reklam för hundtjänsten i hemvänet. Inbjudan har skick-

ats till samtliga 11 grupper i MDM och plats finns för 20 ekipage. Är du intresserad av att delta i årets mästerskap bör du snarast ta kontakt med ditt hundtjänstbefäl eller MD-grupp.

Läs mer på Tjänstehundsidan www.BeRadd.nu

"Linus" testade hemvärvet i syd

Hemvärnsbataljonerna i södra Sverige övade en hel vecka i slutet av november utan att veta om det.

● En handfull av cheferna ledde under övningen "Linus" sina egna och grannbataljonernas insatser. Ett skyddningsläge övergick i militärt angrepp mot Sverige. Fältlivet var inte mycket att skryta med, kriget drog fram på datorskärmar i högkvarterets källare – krigsspelcentrum – på Lidingövägen i Stockholm. Att planera "Linus" tog ett helt år, kriget antogs vara 20 dagar, spelet avverkades på en vecka. Förutsättningen var att regeringen, försvaret och ett dussin totalförvarsmyndigheter försökte parera sabotage mot olika samhällsfunktioner. På några dagar eskalerade det hela till väpnad konflikt med främmande makt.

Fick epidemi på halsen

Kjell Karlsson, stf hvbataljonschef i Södra Kronoberg kallades in till övningen med kort varsel och fick genast en mul- och klöjsjukepidemi att ta ställning till. En svår uppgift när det inte är solklart vad ett hemvärnsförband får göra på privata gårdar i fredstid.

– Det här ju en form av biologisk krigföring, ändå ger inte lagarna tillräckligt manöverutrymme innan krig har förklarats. Vi fick inte ens stänga av E4:an, säger Kjell Karlsson, före detta yrkesofficer.

Innan hemvärnslarmet gick hade Kjell bara staber att tillgå. I verkligheten tror han att så snart

Chefer i krigsspel på hög nivå. Kjell Karlsson förde befäl över småländska hvbataljoner.

det står klart för allmänheten att det finns ett mönster i olyckor och onormala händelser, ja då kommer folk spontant. Hemvärvet har plötsligt fått en mycket större uppgift i krigsspel av det här slaget.

– Inledningsvis hade vi några värnpliktiga förband, men de fick inte bevaka med vapen i hand och skickades hem. Därfor spelade hemvärvet något av första fiolen i uppstarten.

Det här kan vi

– Vi skyddar och bevakar knutpunkter så att de operativa insatsförbanden kan ta sig ostört till sina utgångsgrupperingar. Det här kan vi. Tänk på vad en enda prickskytt annars kan ställa till med i en vägkorsning, sä-

ger Erling Edvardsson, chef för Kinds hvbataljon. I "Linus" spelade han rollen som alla hvbataljonschefer i Älvborg och Halland.

– Högkvarteret håller på att lära sig vad vi kan i hemvärvet, på det viset är övningen ett stort plus. Vi kan lösa de uppgifter vi fått. Men befälet måste utbildas mer i ledarskap i fält, anser Erling Edvarsson, nyss avgången yrkesofficer.

Ett moment i övningen var att samla ihop beredskapsplutoner i Kronoberg och Skaraborg till hvinatskompanier, som tog sig till Göteborg i sina terrängbilar. Där underställdes de Göteborgs hvbataljon, där Claes-Åke Henriksson just tillträdd som chef, även i verkligheten. Han gillade

att träna beslutsfattande i en låg konfliktstående med inslag av sabotage och terrorism.

– Så här högt upp har jag aldrig stabsarbetat. Jag var tidigare stadsskyttekompanichef, berättar reservaren Claes-Åke.

Lurar oss själva

Gullmaren hvbataljon kommanderades under "Linus" av Jan-Erik Lindqvist, före detta yrkesofficer från I 17. Måste man vara gammal knekt för att fungera här?

– Nej, en intresserad och duktig chef som gått den långa vägen inom hemvärvet duger. Därmedt lurar vi oss själva om vi tror att hemvärvet kan lösa samma stridsuppgifter som fältförbanden.

På väg ut från "Linus" hejdas vi av överstelöjtnanten i kustartilleriet, numera befäl till förfogande i Blekinge Östra hvbataljon, Birger Werner. Han spelar samtliga MD-grupper i syd. Det blir flera arméfördelningar enligt det gamla sättet att räkna. Med några knapptryckningar kan han få aktuell lägesinformation och hålla kontakt med förbanden. Inte särskilt realistiskt, tycker han:

– Vi gör det för lätt för oss. I rätt miljö finns kanske bara telefon och mc-ordonnanser. Vi sitter i skogen och regnet smattrar mot tältdukten.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

Ljungaledsmarschen fortsätter

● Ljungaledsmarschen som hade premiär förra året upprepas 2–5 augusti i år. Vandringen går mellan Flatruet i Ljungdalen via Sölybacka strömmar till Klövsjö, sammanlagt 14 mil.

Evenemanget är öppet för både militär personal och civila.

I fjolårets marsch deltog flera hemvärnsmän från södra Sverige, som fick en riktig vildmarksupplevelse. Man behöver inte

vara så fjällvan för att gå – trots personal fraktar utrustningen mellan etapplägren och lagar maten.

Årets marsch blir ännu bekvämre då deltagarna får åka motorbåt över Storsjön istället för att paddla.

Information: Jämtlandsgruppen, telefon 063-55 84 29 eller utvecklingscentrum, telefon 0687-164 02.

● Hemvärn och flera mc-ordonnanser från Bohus-Dalgruppen deltog i sökandet efter en 46-årig kvinna i skogarna runt Ljungs-kile i december. Kvinnan hittades död utanför sökområdet.

● **AVGÅNGARNA UR** hemvärnsförbanden på Gotland minska de 2002 jämfört med 2001. De flesta av de 182 som lämnade in hade inte gjort många timmar de senaste åren. Per den 5 december tillkom 65 nya.

● **SKOGSBRANDFLYGET** i räddningsverkets regi upphör. Beslutet innebär färre flygtimmar för Frivilliga flygkåren, hemvärvets "flygvapen". Intressenterna vill ha kvar skogsbrandflyget, men anser att det är ett statligt ansvar och vill inte vara med och betala. Fem länsstyrelser har vänt sig till regeringen och föreslagit att räddningsverket får både uppdraget och extra pengar så att bevakningen kan fortsätta.

Minskningen accelererar

Minskningen av antalet hvmän tycks fortsätta i snabbare takt än de senaste åren.

● De siffror som finns tillgängliga vid pressläggningen är mycket preliminära, men tyder på att nettominskningen för 2002 kan vara så stor som 7 000, i varje fall tycks den bli högre än mellan 2001 och 2002, då den var 5 000 individer. Håller siffrorna består hemvärvet i detta ögonblick i runda tal av 57 000 hvsoldater varav 12 000 är avtalspersonal och 1 500 dvmän. Antalet hvmän har gått ned från 48 400 till 40 998, avtalspersonal från 13 800 till 12 279 och dvmännen från 2 000 till 1 500. För säkerhets skull ska tilläggas att det kan finnas felkällor som ändrar bilden. *En dylik kan vara att ett antal hvmän som blivit över vid nedläggningen av sitt gamla förband ännu inte hunnit registerats i sitt nya.*

Exakta siffror – även på rekryteringen – publiceras i nättidningen www.hemvarnet.mil.se så snart de föreligger.

ULF IVARSSON

Hur förklarar man nedgången, hemvärvnets informationschef Sune Ullestads?

– Det är flera orsaker. Folk är inte så stationära längre, man bor och arbetar på olika platser. Det råder stark konkurrens med andra fritidsintressen. En del tycker att om hotet förvann behöver de inte vara kvar i försvarset. Vi har avgångar av äldre hvmän som gjort sitt och med all rätt lämnar. Den unga generationen tar vid och bygger upp ett modernt och välutbildat hemvärv. Jag tror inte att försvaret av Sverige förlorar på det.

Från 1998 till dags dato har hemvärvet förlorat 20 000 man. I utredningen "hemvärvet efter 2004" räknar man med att processen ska stoppa på nivå 55 000 man år 2005. Som tendensen är nu kan detta förmodade jämviktsläge mycket väl inträda tidigare.

ULF IVARSSON

En 60-åring i full sving

● Hemvärvnets stridsskola firar sitt jubileum lördagen den 6 september ute på den välkända anläggningen i Vällinge strax söder om Stockholm.

Här har generationer av hemvärvnsbefäl drillats i taktik och ledarskap – sen några år är det i huvudsak högre chefer som utbildas.

Man kan med fog tala om en hemvärvnets försvarshögskola, anser överstelöjtnant Lars En-

lund, den 14:e skolchefen sedan starten.

Någon form av förevisning, något historiskt inslag och en visning av de nya kurslokalerna i Kungsladugården ingår i de preliminära planerna för firandet, avslöjar major Ingmar Gutenberg, som håller ihop arbetsgruppen.

Militärmusik är förstås oundvikligt och en fanvakt ur Hvbatljon Stockholm Syd är bokad.

● **TILLVÄXT I NORR.** Hela 500 fler hemvärvnsoldater kan norra militärdistriktet redovisa för perioden november 2001 – november 2002. Det är alltså frågan om en nettoökning som betecknas som ett trendbrott av distriktsledningen.

Bakom de fina siffrorna ligger samordnade rekryteringsåtgärder över hela norra militärdistriktet, förklarar informationschef Pär Burge. Till detta kan läggas sjunkande medelålder, fräscharre materiel och differenterade uppgifter.

Uppdrag måndag prövar utan risk

● Måndag kväll brukar betyda att man slänger sig i soffan och slötittar på TV. Men för bevakningsekipagen i Stockholmsområdet betyder måndag att det kan vara dags för Uppdrag måndag. Då kan du och gruppen pröva era nya idéer utan att riskera något. Det är ju här vi kan testa, öva, göra fel och lära inför skarpa uppdrag.

Uppdrag måndag är en idé från Södermanlandsgruppen i samarbete med Södertörnsgruppen.

En kväll kom en chef samt åtta hundekipage. De fick bevara ett sprängt mobförråd och genomsöka närområdet. Inom två timmar hade de hittat en allvarligt skadad kvartermästare och tre hemvärvsmän som chockade flytt från förrådet. De var i behov av första hjälpen samt förflytting till närmaste väg där ambulans skulle möta upp.

För att sätta ytterligare press

på gruppchefen ska samtliga observationer rapporteras via radio till ledningen. Samtidigt kommer det frågor som ska besvaras och order som ska ut till gruppen. Figuranter stressar chef och grupp ytterligare så att de måste omfördela resurser för att lösa uppdraget. Det är inte helt lätt men mycket lärorikt.

När uppdraget är löst eller avslutat så är det tid för återkoppling av utfört arbete och uppnått resultat. Alla hjälps åt att ge konstruktiv kritik för att höja ribban till nästa uppdrag.

Det brukar vara 15–25 personer som träffas varje månad för att arrangera eller lösa ett Uppdrag måndag.

Är du intresserad att läsa mer om Uppdrag måndag eller andra tjänstehundsaktiviteter så rekommenderas Tjänstehundsidan www.BeRädd.nu

BO ERIKSSON

Testa, öva och gör fel. Uppdrag måndag prövar nya idéer.

FOTO: ANDERS KÄMPE

Skjutglada hemvärnare

● I en enkät från rikshemvärvnsavdelningen svarar 51 procent av de tillfrågade (hypersonal) att hemvärvnets chefer har hög kvalitet medan 14 procent anser motsatsen.

Vidare anser 63 procent att det för det mesta är mycket bra övningar och utbildningar. Här är 16 procent missnöjda. En majo-

ritet (55 procent) tycker att avtalsorganisationerna tillför hemvärvet kompetens på ett bra sätt. Bara 18 procent ogillar systemet.

Många (54 procent) vill skjuta ofta och mycket, men ännu fler (74 procent) tycker att hemvärvet borde kunna öva mer civilräddningstjänst.

Arne kostar på sig att vara obekvämt

En verlig veteran med ett kvartssekels erfarenhet inom hemvärvnet tycker till om utbildningen.

● Arne Lindén började i hemvärvnet i Halmstad 1975 och har jobbat sig upp från menig till bataljonschef. Han kan alltså överblika 40 procent av hemvärvnets historia när han uttalar sig. Och det gör han gärna när Hemvärvnet träffar honom under inspektionen i Halland.

De gamla fördelarna med ett lokalt förankrat hemvärv håller på att försvinna, nämligen person-och lokalkänndomen.

– Brigader och lokalförsvarsförband har slopats för att de inte behövdes längre. Ska hemvärvnet nu täcka dessa brister? Om hemvärvnet ska verka över mycket större ytor kommer vi inte långt med fyra tilldelade fordon per bataljon, säger Arne och efterlyser fordon även för kompanierna.

Arne anser att om den väpnade striden är viktigast borde

Skapar debatt. Arne Lindén uttalar sig mot bakgrund av mer än 25 år i hemvärvnet. Foto: Ulf Ivarsson

pengarna gå direkt till hemvärvnet och inte via frivilligföreningar. Han är medveten om att förslaget kan vålla debatt.

– Minimera föreningsverksamheten och lägg all kraft på uppgiften att utbilda hemvärvnet. Säkerhetstänkandet går för

långt när man kräver tolv timmars utbildning för att få låna och köra en av kronans standardpersonbilar, anser Arne vidare.

Miljökrav på skjutbanorna och den rigorösa vapenkontrollen har också lett till oro och minskat intresse.

– Suboptimering inom många områden kränglar till det för oss.

Den gamle patrioten Arne Lindén har själv gått tolv högvakter och noterar med sorg det dalande intresset. Det kostar dock minst 40 timmars utbildning på hemmaplan och en helg i Stockholm.

– Jag tror vi måste hitta nya former för att få folk att ställa upp. Inte bara premier utan även något mera spännande som att besöka intressanta anläggningar och känna på ny materiel.

ULF IVARSSON

55 maxfart med tg-bilarna

● Högsta tillåtna hastighet på vanliga vägar med terrängbilarna är 55 kilometer i timmen, inte 50, som vi skrev i förra numret. På motorväg och vägar med mitträcke gäller 70 kilometer i timmen. Beslutet togs av försvarsmakten i samråd med vägverket i slutet av 2002. Den ter-

rängbilsgeneration som används av hemvärvnet konstruerades på 1960-talet och levererades under 1970-talet. Bilarna ska avvecklas helt till 2010. Värnpliktsrådet vill ha bort 11, 13 och 20-bilarna tidigare. Rådet gjorde i höstas ett test med en 11-bil som släpptes i marken

från tio meters höjd. Förfaren skulle få livshotande skador. Testet har dock kritiserats för att vara orealistiskt.

Någon ny upphandling av specialfordon blir det inte. Istället har försvaret börjat köpa in civila standardfordon med terrängdrift.

Egen marsch-musik i Piteå

● Nu blir det ännu taktfastare i Piteå. Den 6:e oktober 2002 förärades nämligen Piteå hemvärvnsbataljon med en egen marsch. Donator var kompositören själv Jarl "Fimpén" Granberg, tillika stf kompanichef vid Piteå södra hvkompani. Överlämmandet skedde i samband med bataljons traditionella gruppfältävlan och tonerna finns snart tillgängliga på en cd-skiva.

JAN BACKMAN

● **HALLANDSGRUPPEN** visade upp sitt hemvärv i en reklamfilm i TV 4 i december. Filmen är anpassad för rekrytering av unga och sändes inte mindre än 16 gånger. Budskapet är att söka mer information via hemsidan.

● **OSCAR SÖRNÄS**, dirigent i hemvärvnets musikkår i Karlskrona, får årets stipendium för dirigenter från CMR, Hemvärvnets centrala musikråd.

● Ingela Holmberg har utsetts till ny chef för högkvarterets frivilligavdelning.

● **UNDER JULEN** och hela januari fick kunderna i matvaruaffärer i 13 städer i södra Sverige information om södra militärdistriktet. På vissa ställen förstärktes kampanjen genom att frivilligpersonal eller hemvärv fanns på plats.

● **70 PROCENT** av Tidskriften Hemvärvnets läsare studerar hälften eller mer av innehållet i tidningen. Jämfört med år 2000 är det en ökning med fem procentenheter. 1998 var siffran 58 procent.

Ak 4-skyttarna gör upp

● Vem skjuter bäst med Ak 4 i hemvärvnet? Det ska avgöras fredagen den 25 juli, då svenska skytteveckan går i Boden. Tävlingen gäller både banskjutning och fältskjutning, individuellt och i tvåmannalag. Deltagarna kan antingen låna vapen i Boden eller med tillstånd från sin militärdistriktsgruppchef ta med sig tjänstevapnet.

Anmälan görs till Torgny Lindfors, 0921-68 405, 070-666 84 05.

Mer information på nätet: www.svenskskyttevecka.mil.se

● **DET GOTLÄNDSKA** marina hemvärvnet växer. Verksamheten samlas i Jacob Dubbes kompani, som kör mängder av civila och militära uppdrag med sin bevakningsbåt. I april blir 16 elever klara med sin båtchefskurs och samtidigt examineras tolv maskinister.

CMR nobbar FöMusC

Hemvärmusiken vill inte lyda under försvarsmusikcentrum.

● Hemvärmusiken är en del av hemvärvet, stöds av rikshemvärvensavdelningen i högkvarteret och har sin egen medinflytande-organisation. Därför kom ett förslag från i höstas om att Försvarsmusikcentrum, FöMusC, ska ta över hemvärmusiken som en överraskning för alla inlandade.

Det interna nyhetsbrevet Notbladet uppgär att FöMusC vill ge sig själv ”allt ansvar för den centrala verksamheten med hemvärs- och frivilligmusik”. Formuleringen är hämtad från en större utredning med anledning av en översyn av FöMusC verksamhet. Bortsett från denna enda mening diskuteras hemvärmusiken i övrigt inte alls i dokumentet.

Inte ledar

– Vi är funktionsansvariga för musiken i försvaret. Det handlar bara om central utbildning, inte att leda eller ta över hemvärmusiken, säger Claes Grafström, chef för FöMusC och utredare.

– Vi resonerade som så att vi har både kompetens och funktionsansvar och det vore därför logiskt att också planera och budgetera även hemvärmusiken. Det blir mer räta linjer på det viset.

I hemvärvets centrala musikråd, CMR, är man skeptisk till idén.

– FöMusC hjälper redan till med dirigenter och utför kvalitetskontroll, vi tycker att det är lagom och vill gärna fortsätta samarbetet på samma sätt, säger

Ingemar Badman, ordförande i CMR.

I ett brev till chefen för grundsorganisationsledningen, generalen Göran Gunnarsson skriver CMR att förslaget skulle innebära komplikationer. Att bryta ut en del av hemvärvet och lägga dess centrala utbildning under en annan enhet ”förefaller tveksamt”. Något svar hade inte kommit vid pressläggningen av denna tidning.

Bra service

CMR vill ligga kvar under riks-hemvärvensavdelningen och slå vakt om sitt medbestämmande genom att fortsätta att vara utskott i rikshemvärvensrådet.

– Vi får mycket bra service på flera sätt, hjälp med notbiblioteket och den årliga blåsorkesterkursen. Kanalerna är upparrbeta de sedan 1973. Faktum är att vi heller jobbar med musik än håller emot sådana här förslag, säger Ingemar Badman.

Märkligt

Att inte utredningen frågade var sig CMR eller rikshemvärvschefen innan förslaget bakades in i utredningen är mycket märkligt anser Ingemar Badman.

Claes Grafström är ovillig att uttala sig men tonar ner mot-sättningarna och hoppas att frågan kan redas ut i fortsatta diskuSSIONER.

– Det här är inget revolutione-rande egentligen. Det viktiga är att vi pratar samma språk.

ULF IVARSSON

Yttrandefrihet viktigt

● ”En organisation stagnerar när det fria ordet begränsas ...
... En av ledarskapets viktigaste uppgifter är att säkerställa yttrandefrihet ...”

Anders Josefsson stabschef i MDN i en krönikा i Norra Militären nr 251

Isak lever tack vare hemvärvet

● Daniel fick sjukvårdsutbildning och räddade samma kväll livet på sin tre dagar gamle son.

Gruppbefälet Daniel Evalds-son i Landskrona hemvärvsområde hade just kommit hem från en sjukvårdsutbildning, där soldaterna tränats i åtgärder vid andningsstillestånd, bland annat på spädbarn. Kompanichefen Torsten Wigren, instruktörer från Revingehed och läkare hade planerat och genomfört övningen.

När pappa Daniel tittade till nyfödde sonen Isak senare på kvällen var bebisen blålila i an-siktet. Daniel förstod direkt faran och satte igång konstgjord andning. Precis så som han blev utbildad på endast några timmar tidigare. Efter några dramatiska sekunder började so-nen åter att andas.

Krisen över

Med intensivvård på Lands-krona lasarett, och expertvård i Lund gick krisen över och un-

der veckan som gick blev Isak bättre och bättre.

Överläkaren på Lunds lasarets barnavdelning gratulerade fa-dern för hans snabba livsuppe-hållande insats. David fick till-fälle att berätta om sin sjuk-vårdskurs inom hemvärvet för sjukhuspersonalen.

– Det var det som räddade din son, kommenterade läkaren. Det är bra att hemvärvet har dylika utbildningar.

BO BENGSSON

FOTO: BARBRO FORSBERG

Åtta nybakade batchefer

● Den 13 november 2002 utexaminerades efter en utmärkt in-sats åtta bataljonchefer vid Hemvärvets stridsskola med genom-förd bataljonchefskurs 2:3. Detta innebär att organisationen nu tillförs ytterligare kompetenta och befordringsbara chefer på bataljonsnivå.

Eleverna har under de tre de-lar som utbildningen omfattar studerat bland annat civil – mili-tär samverkan och taktik – pla-nering av territoriellt försvar, allt inom bataljons ram. De tio da-gar långa kursavsnitten har ge-nomförts på Vällinge vid tre till-fallen under två år.

Att gruppen har deltagare från hela landet har inneburit ett vär-defullt erfarenhetsutbyte som

ytterligare bidragit till det goda resultatet.

Det är nu dags att omsätta ny-vunna kunskaper i det dagliga arbetet som chef och ledare för sina respektive förband.

De åtta är:

Kjell-Anders Johansson, Falken-bergs hvbat.

Lars Rosenqvist, Stockholm Nord.

Göte Grund, Lindesberg hvbat.

Gösta Boden, Jokkmokk hvbat.

Anders Öberg, Älvsvyns hvbat.

Kjell Nyberg, Lidköping hvbat.

Ingemar Nelson, Klippan hvbat.

Gunnar Hellström, Falkenberg hvbat.

Kurschefen var kn Niclas Jo-hansson, HvSS.

LARS ENLUND

Sveriges spetsförband klipper till från luften

I Karlsborg förenas tradition med förnyelse.

På K3 i den gamla fästningen utbildas framtidens spetsförband, luftburna enheter som kan klippa till snabbt.

TEXT: TORKEL IVARSSON

FOTO: JEANETTE LARSSON

Den första insatsbataljon som Sverige ska ställa upp med i internationella sammanhang är mekaniserad och utbildas på I19 och P4. Men på några års sikt bygger armén nu upp en ännu rörligare insatsstyrka – en luftburna bataljon.

Soldaterna är under utbildning. År 2008 är de färdigorganisera och stridstekniken finslipad. Då finns också de helikoptrar som skall transportera dem till operationsområdena. Men ännu finns inga beslut om den tredje komponenten – de attackhelikoptrar som ger styrkan dess rätta slagkraft.

När dessa kommer – eller om bataljonen samverkar med attackhelikoptrar från någon annan nation – så har Sverige en motsvarighet till amerikanarnas 101. Airborne division och dess rangerbataljoner, om än i betydligt mindre skala. Det är de som säkrar de strategiska punkterna. Det kan finnas en möjlighet att Livhusarna från Karlsborg får liknande uppgifter i framtida konflikthärdar i Europa eller till och med utanför Europas gränser.

– Det går ju mycket fortare att förflytta en luftburna bataljon än stridsvagnar, konstaterar informationschefen vid K3, kapten Jens Ramhöj, som gärna talar om sitt lätta, men välutrustade kavalleri som framtidens insatsförband.

Går i täten

K3 ligger överhuvudtaget på framkant när det gäller förnyelsen av försvaret. Jens Ramhöj poänger att man ser sig som en garnison för specialförband. Hithör nämligen också några andra enheter som går i täten:

- Underrättelsebataljonen som använder den allra senaste tekniken i det som ska bli det nätverksbaserade försvaret – däribland det obemannade spaningsflygplanet Ugglan.
- Fallskärmsjägarbataljonen.
- Överlevnadsskolan.

– Den senare lär inte bara ut hur man skall hitta ätbara rötter och sådant. Det handlar om överlevnad i mycket bredare perspektiv, säger Jens Ramhöj. Till exempel förberedelser för operationer i andra

länder och klimat, och utbildning av piloter så att de ska klara sig och kunna räddas i fientligt område. Det gamla kavalleriet har blivit "high-tec".

– Mindre enheter medger mer flexibla lösningar. Vi kan lättare uppdatera till den modernaste tekniken, säger Jens Ramhöj som är rädd för att denna utveckling kan hotas om det blir aktuellt med ytterligare besparingar i försvaret.

I augusti stärkte regementet ytterligare sin status genom en lyckad nätverksbaserad stridsövning just med "Ugglan" som viktig komponent. Snabbare och mer precist än någonsin tidigare bekämpades målet, en stridsvagn.

God fysik krävs

Teknik i all ära – slagfältet kommer även i framtiden att kräva psykiskt och fysiskt utålliga soldater. Vi träffade några av dessa ut på sin jägarmarsch, sex mil med upp till 40 kilospackning. Det första dygnet hade varit hårt och några hade brutit men huvuddelen var i god kondition inför den avslutande nattliga etappen på 3,5 mil.

Hemvärvnet bästa marksensorn

Hemvärvnet kommer inte att bli passé i det nya försvaret, tvärtom utökas de traditionella uppgifterna med flera – och mer spännande.

Det nya försvarskonceptet förutsätter ständigt uppdaterad information om motståndaren. Hv-plutonerna kan snabbt bidra med spanningsrapporter över stora ytor. Detta kan ske i form av talmeddelanden över radio, på digitala kartbilder, som videofilm – exakt hur avgörs i kommande försök. En del plutoner kan också tänkas ha förmåga att länka över koordinater från måluppekare för vapeninsats. Ett första steget tas redan i

är då PC Dart börjar införas i hemvärvnet. Med PC Dart kan hvförbanden lättare än hittills kommunicera med försvarets övriga enheter.

Speciellt utbildade hvförband kanske ska hjälpa till att indikera beläggning av radiak eller kemiska stridsmedel. Frågan utreds av riksheimvärvnsavdelningen.

Andra hemvärvssoldater behövs för att skydda viktiga knutpunkter i ledningssystemet.

Allt är inte teknik, fortfarande krävs stor uthållighet av soldaterna.

– Jag tog den här utbildningen som en utmaning, jag sökte mig aktivt hit, förklade Pär Johansson från Karlskrona, soldat i Östra Nerikes skvadron i underrättelsebataljonen. Hans kompis Janne Mäntylä instämde:

– Ja ska man göra sin värnplikt så kan man lika gärna göra det ordentligt. De och deras kamrater Niklas Nordsjö från Skövde och Jonas Isaksson från Växjö kan alla

tänka sig internationell tjänstgöring fast de tycker det är svårt att redan nu ta ställning till om de vill delta i fredsframtidande stridsinsatser utomlands. "Grundutbildningen måste smälta först".

Direkt till Kosovo

Av samma åsikt är Fredrik Rapp från Bollebygd som dock tänker sig en fortsättning som aktiv officer.

– Jag åker till Kosovobataljonen direkt efter utbildningen. Jag är en sådan person som vill testa mig själv och se hur mycket jag klarar av, förklarade han och rörde med skeden i påsen med snabbvärmad mat. Det gällde att fylla på kolhydratförrådet inför sista marschpasset. Ställföreträddande bataljonschefen major Kenneth Felldén:

– Våra soldater är vältränade och smarta och vill att tjänsten ska vara krävande. ■

Poängen med nätverksbaserat försvar är att aktuellt beslutsunderlag finns tillgängligt överallt och på alla nivåer. Avbrott i överföringen måste undvikas. Det betyder nya objekt för hemvänet.

– Vi har inget bättre att ta till än hemvänet för att vara just den här marksenorn. Men det är en utmaning. Det krävs en högre tekniknivå och att vi kopplar in oss på ledningssystemet som överför information sekundsnabbt, i realtid, säger rikshemvärnschefen Anders Lindström.

Kompletterande utbildning krävs, kanske också fler specialister. Anders Lind-

ström tror att uppgiften kan locka teknikintresserade unga män till hemvänet.

Framtidens försvar har förra soldater men männskan blir aldrig onödig. Bildbehandling och data från sensorer ger inte hela sanningen. Informationen ska tolkas och värderas. Beslut fattas och insatser göras. Sensorer är i grund och botten bara förlängningar av mänskliga sinnen. Satelliter, obemannade spaningsflygplan och ballonger måste kompletteras med de gamla hederliga "sju s-n".

– Ska vi ha en marktäckande förmåga är

hemvänet en utmärkt lösning, säger Anders Lindström.

Åren 2005–2006 är nästa milstolpe i introduktionen av vad som kallas nätverksbaserat, flexibelt insatsförsvar. Då planeras mer omfattande tester av funktioner och hela kedjor för att se förmågan i olika krigsfall.

– Hemvänet ska vara med med en platon här och en platon där, lovar Anders Lindström.

Efter dessa demonstrationer avgörs vilken materiel som ska anskaffas.

TEXT: ULF IVARSSON

Försvaret gör upp med folkhemslöjtnanten

Förr levde vi isolerat. Det nya säkerhetspolitiska läget kräver ett omtänkande, säger en av arkitekterna bakom det nya försvaret, brigadgeneralen Michael Moore.

Moore är försvarsministerns militära rådgivare och den som kanske mer än någon annan förknippas med moderniseringen av den svenska försvarsmakten. Han tar emot i försvarsdepartementet, som är inrymt i ett gammalt elegant bankpalats i Stockholm, men rör sig ofta ute på fältet för att övertyga och diskutera med i första hand försvarsmaktens officerare om nödvändigheten av förnyelse. Det handlar inte bara om att i praktiken skrota massarmén utan också att göra upp med "folkhemslöjtnanten" kring det gamla invasionsförsvaret. Det där retar de gamla generalerna, däribland den före detta generallöjtnanten Carl Björemann.

Björemann kallar den svenska insatsstyrkan för en expeditionskår för utrikes krigsföring, vad tycker du om det uttalandet?

– Det är synd. Vi har en lång tradition av internationell solidaritet i det här landet, men nu när vi ska visa detta i praktiken då är det tydligt inte lika roligt längre. Det är ett förhållningssätt som jag tycker illa om, svarar Michael Moore. Vi har inte lämnat det nationella försvaret. Insatsstyrkan utgör bara någon enstaka procent av försvarsmakten, men vi skulle behöva göra mer. Man kan säga att det svenska försvaret inte längre stannar vid territorialgränsen.

Var kuliss

Finns det inga alternativ till det nya försvaret, eller är det någon sorts automatik i utvecklingen?

– Ja så kan man se det. De yttre omständigheterna; hotbildens och teknikutvecklingen gör att alla länder reformerar sina försvarsmakter oavsett om de är alliansfria eller med i NATO. Vi har ett större tryck på oss än de andra eftersom vi levde så isolerat säkerhetspolitiskt. Försvaret var helt fokuserat på det svenska territoriet. Det var rätt då men det är inte rätt nu. Sedan ska man komma ihåg att det gamla invasionsförsvaret på slutet var något av

Micheal Moore missionerar om förnyelse av försvaret.

FOTO: LASSE SJÖGREN/FÖRSVARETS BILDBYRÅ

en kuliss med mycket stora brister.

Kan man verkligen säga att vi fortfarande är alliansfria med detta nära försvars-samarbete med EU och NATO?

– Ja. Både formellt och i sak är vi alliansfria därför att vi inte har några ömsesidiga försvarsgarantier. Vi samverkar med NATO på Balkan med stöd av ett FN-mandat, vi är medlemmar av EU:s krishanteringsstyrkan men inte i något europeiskt försvar där länderna åtar sig att försvara varandra. Nyckelorden är samarbete och samverkan, inget enskilt land kan ensamt lösa världens problem.

Kan man ändå inte se en riktning här mot exempelvis en NATO-anslutning?

– Det enkla svaret är väl att det svenska folket inte vill vara med i NATO.

Din egen åsikt?

– Vill jag helst behålla för mig själv – det är upp till folket och våra politiker att avgöra. Men intressant är att själva medlemskapet i till exempel NATO verkar spela allt mindre roll, alla samarbetar ändå. Men utanför NATO avstås vi från möjligheten att vara med om beslutet.

Trots bantringen kostar försvaret lika

mycket nu som förut, drygt 40 miljarder årligen, varför?

– Påståendet är inte korrekt med hänsyn till penningvärdet och ett antal försvarsbeslut som reducerat kostnaden med tio till 20 procent varje gång. Skulle vi behållit det gamla invasionsförsvaret skulle det kostat cirka 70–80 miljarder nu.

Massarmén överkört

Hotas försvarsviljan när så få gör värnplichten?

– I Sverige har vi trott det. Men det finns en stark försvarsvilja även i länder med en yrkesarmé. Vi måste fråga oss vad som ska stå i centrum, och då kommer man fram till ett vettigt försvar med kvalitet som klarar dagens hot. Den gamla massarmén har körts över av teknikutvecklingen.

Men hemvärvet behövs?

– Ja vi behöver enheter som snabbt kan komma ut för att försvara infrastrukturen. Det behöver inte vara ett masshemvärv men skall vara välutrustat och välutbildat.

Vad säger du till dem som påstår att vi inte längre kan försvara Sverige?

– Mot vad? Den ryska krigsmakten har bara bråkdelens av den sovjetiska anfallskraften. Växer hotet får vi väl tänka om men fokus måste vara flexibilitet på lång sikt och någon ny massarmé tror jag inte på. Under tiden har vi nya hot mot vårt samhälle och andra utmaningar att ta i som ställer krav på att vi tillsammans med andra kan ställa upp i fredsfrämjande insatser i vår omvärld.

INTERVJU: TORKEL IVARSSON

Fråga om försvaret!

Läsarna är välkomna med frågor om inrikningen av försvaret.

Strategiavdelningen i högkvarteret har lovat svara. Ett urval av allmänt intressanta frågor och svar kommer att publiceras i tidningen.

Maila till: PerP@hkv.mil.se

Gamla sanningar om försvaret rensas ut

Sveriges allt närmare säkerhetspolitiska samarbete inom EU och med NATO går hand i hand med utvecklingen av vår försvarsmakt. Fokus ligger på modern teknik och internationella insatser.

Sedan Sovjetunionen och Warschawapakten föll 1989 har den svenska försvarsmakten genomgått en omfattande nedrustning, eller ska man kanske heller kalla det omstrukturering – och mer står för dörren.

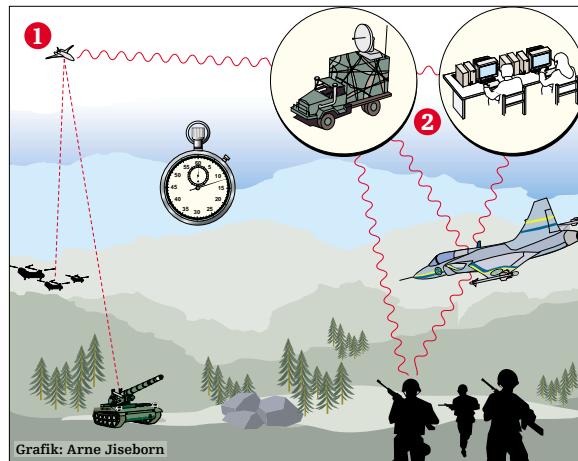
Officiellt är vi fortfarande alliansfria och ska klara att försvara vårt eget territorium, men nu är det inte stora invasionsföretag österifrån som är faran, utan mindre militära attacker och terrorism.

Nära samarbete

Försvaret inriktas alltmer på internationella insatser i nära samarbete med övriga EU-länder och NATO. Även de delar som återstår för vårt nationella försvar moderniseras. Ett avancerat spanings- och stridsledningssystem byggs upp som snabbt ska uppdatera läget och medge precisa insatser till lands, till sjöss och i luften – det så kallade nätverksförsvaret. Kritikerna av denna utveckling brukar ta 1925 års försvarsbeslut som avskräckande exempel. Då reducerades arméns fältstyrka till hälften. Sju år senare kom Hitler till makten och påbörjade omedelbart en stark upprustning.

När det andra världskriget började var Sveriges beredskap svag och restaureringen av försvaret var inte avslutad förrän åren efter kriget. Det som skett under den nu aktuella avspänningsperioden från 1989 och fram till nu är en reducering av vår försvarsmakt som är avsevärt större än det som skedde under mellankrigsperioden.

Hotbilden har ytterligare tonats ner jämfört med det senaste försvarsbeslutet 2000. Nu heter det inte längre att hotet är litet utan ”obefintligt”. ÖB, Johan Hedestadt säger att ”större väpnade angreppshot riktade mot Sverige för mycket lång tid har försvunnit bortom horisonten”. En fortsatt bantning – vilken nu aviseras – av försvaret anses alltså möjlig utan att vi tar någon omedelbar risk – man talar om en ”strategisk time-out”.

Nätverksbaserat försvar

1. Obemannat spaningsplan och andra sensorer upptäcker fienden och sänder meddelande direkt till operatören.
2. Operatörer och stab skickar i sin tur meddelande till stridande förband.

Information mellan olika enheter som förr kunde ta flera timmar, sker i dag sekundsnabbt (i realtid).

Men kritikerna hävdar att vi kan få svårt att rusta upp i den takt som nya hot kan uppträda. Manserförsvaret som en brandförsäkring vars premie troget måste betalas in, oavsett om den är hög. Klart är att de ben som vår säkerhetspolitik en gång vilade så stadigt på börjar svaja betänktligen. Den allmänna värnplikten är rejält urholkad när bara en tredjedel av en årsfull gör sin värnpliktstjänstgöring. Den inhemska försvarsindustrin går över i utländsk ägo. Och – viktigast – vår alliansfrihet börjar kännas alltmer undergrävd när vi nu integreras med europeisk säkerhets- och utrikespolitik, och genom vår allt tättare samverkan med NATO i Partnerskap för fred.

Lämnar över till EU

Grundlagsändringen den 20 november innebär att riksdagen med tre fjärdedelsmajoritet men med ett enkelt beslut om den så vill kan lämna över utrikes- och säkerhetspolitiken till gemensamma beslut i EU.

ÖB sa nyligen i en intervju som handlade om vårt förhållande till NATO att han ”vill vara med om besluten”, det vill säga att Sverige ska vara fullvärdig medlem av den transatlantiska försvarsalliansen. Av de politiska partierna är folkpartiet ivrigast. De övriga är negativa eller avvaktande men avgörandet vilar hos socialdemokraterna. Göran Persson säger ännu

nej med hänvisning till att det blir dyrare och att han inte gärna vill inordna sig ”för mycket” under amerikansk utrikes- och säkerhetspolitik. Detta är mycket känsligt i den allmänna opinionen.

ÖB vill ha fler proffs

Nästa år ska Sverige vara berett att skicka en så kallad insatsbataljon till EU:s gemensamma snabbinatsstyrka om 60.000 man. I praktiken kommer den styrkan att delvis bestå av NATO-förband. Deltagandet är frivilligt men ÖB vill ha lite mer professionella soldater än förut – kontraktssanställda under en längre tid. Det senaste försvarsbeslutet bereder marken för ett mer aktivt uppträdande för svensk trupp. Där heter det att försvarsmakten ska ”ha förmåga att i samverkan med andra länder planera och genomföra fredsframtvingade operationer som främst ska kunnas ske med markförband i Europa och dess närlhet”.

I rekryteringsbroschyren för insatsbataljonen heter det: ”Du kommer att vara långt hemifrån, du är i en främmande miljö. Sättet att arbeta och leva skiljer sig mycket från vad du är van vid. Du kan komma att utsättas för stridssituationer med en mängd påfrestningar av olika slag såväl psykiskt som fysiskt.” Det är något helt annat än fredsbevarande FN-uppdrag i före detta krigszoner. ■

En sista exponering och sen hem

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

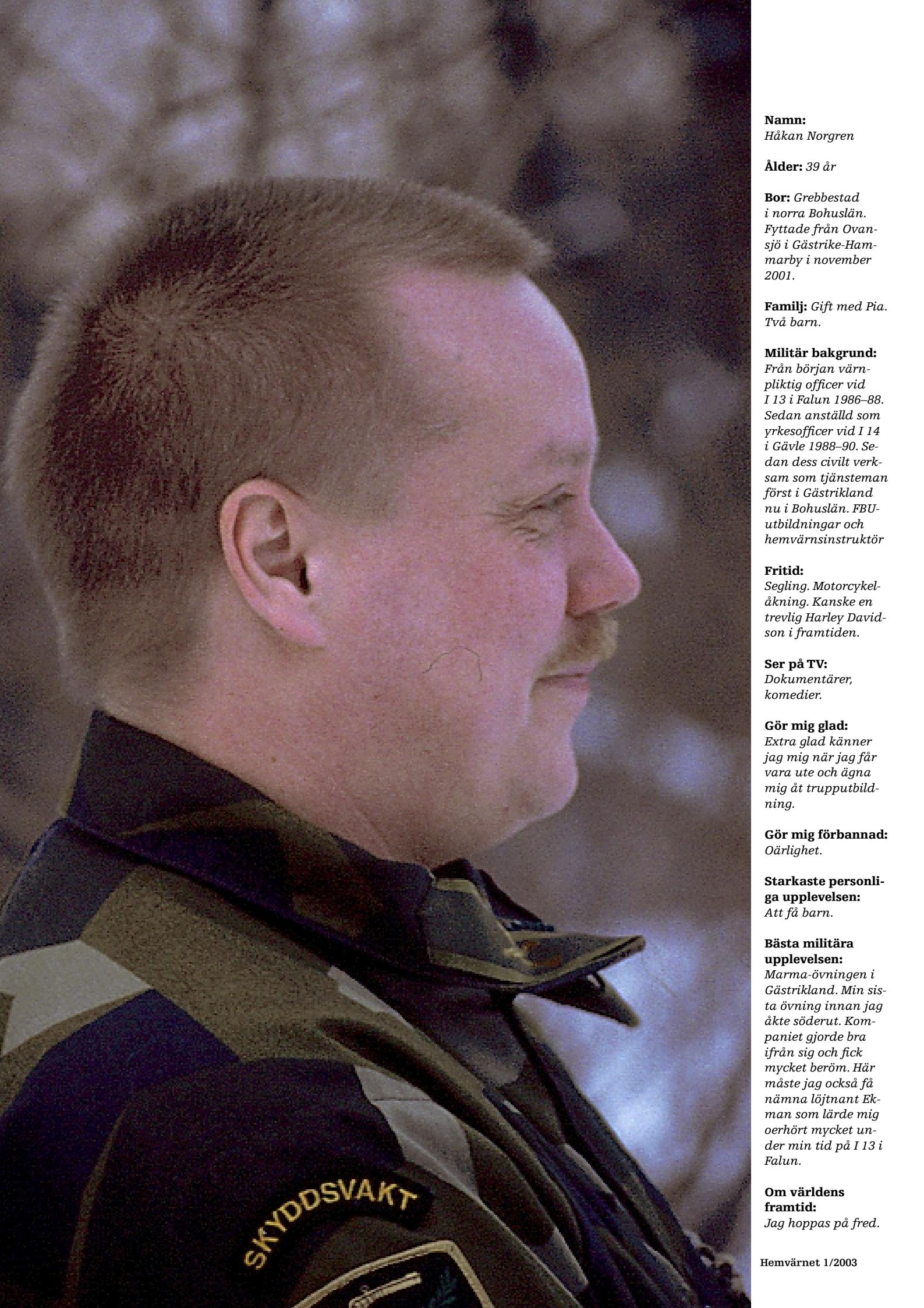
INSPEKTIONSTÄT 1 har väntat i 20 minuter på att något ska hända. På håll hörs då och då skottlossning från ak 4:or, eldskurar från kulsprutor och lite dovare småällar från pansarskott. Av säkerhetsskäl står vi på ett slags podium och det sägs att en hemvärnspluton ska omgruppera för nytt eldöverfall och då springa förbi på gräset nedanför plattformen. Regnet strilar ner, fukten har trängt in kamerans okular. Jag kan inte längre se om autofokusen fungerar som den ska. Det börjar skymma och det blir mer och mer ovisst om blixten hjälper. Avståndet till de framryckande hemvärns-soldaterna kan visa sig vara för stort.

Kroppen är nedkyld och vatten rinner innanför kragen. Jag huttrar och börjar längta efter att sätta punkt för tre dagars resande i Älvborg, ta tåget hem och bli som en vanlig människa.

Blixtsynkroniseringen är ställd på bakre ridån. Min vän fotografen har sagt att det kan bli en bra effekt.

Plötsligt visar sig plutonen nästan rakt under oss. Alla springer, även en soldat fullastad med pansarskott. De ser koncentrerade ut. Det heila är över på tre-fyra sekunder. Jag hinner bara ta en enda bild, för batterierna i blixten är kalla och hinner inte ladda om kondensatorn. ■

Namn:
Håkan Norgren

Ålder: 39 år

Bor: Grebbestad
i norra Bohuslän.
Fyttade från Ovan-
sjö i Gästrike-Ham-
marby i november
2001.

Familj: Gift med Pia.
Två barn.

Militär bakgrund:
Från början värn-
pliktig officer vid
I 13 i Falun 1986–88.
Sedan anställd som
yrkesofficer vid I 14
i Gävle 1988–90. Se-
dan dess civilt verk-
sam som tjänsteman
först i Gästrikland
nu i Bohuslän. FBU-
utbildningar och
hemvärvnsinstruktör

Fritid:
Segling. Motorcykel-
åkning. Kanske en
trevlig Harley David-
son i framtiden.

Ser på TV:
Dokumentärer,
komedier.

Gör mig glad:
Extra glad känner
jag mig när jag får
vara ute och ägna
mig åt trupputbild-
ning.

Gör mig förbannad:
Oärlighet.

**Starkaste personli-
ga upplevelsen:**
Att få barn.

**Bästa militära
upplevelsen:**
Marma-övningen i
Gästrikland. Min sis-
ta övning innan jag
åkte söderut. Kom-
paniet gjorde bra
ifrån sig och fick
mycket beröm. Här
måste jag också få
nämna löjtnant Ek-
man som lärde mig
oerhört mycket un-
der min tid på I 13 i
Falun.

**Om världens
framtid:**
Jag hoppas på fred.

SKYDDSVAKT

Konsten att bli bäst – och sedan rymma fältet

Att intervju Håkan Norgren är som att intervju en troende hemvärnssjäl. En själ som på några år har blivit en uppmuntrande vandringsvisa för det svenska hemvärvnet.

INTERVJU: LARS BRINK FOTO: JOACHIM BRINK

Hans gamla hemvärnskamrater vet att berätta att hans personligt uppbyggda hemvärnskompani i Ovansjö blivit en förebild som det gärna talas om på HvSS och vid olika kurs-tillfällen.

Men, som det sanna ryktet säger: att inom loppet av några år omforma ett kompani på 64 utbildade soldater till 120 kunniga dito med en genomsnittsalder på 35 år, det fordrar sin man. När kraven började ställas från Håkan var kompaniet ett tag nere i 8 man, resten hade dragit sig ur av egen vilja.

Dalregementets anda

Den som känner det militära Sverige, upplever efter en stund med Håkan att han har mycket av det saligen avsommade Dalregementets anda och sätt att se mänskan i sig. Ett sätt fyllt av respekt men med självklara krav på motprestation och ömsesidig lojalitet.

(Den som likt undertecknad hade lyckan att vara underställd dåvarande I 13-majoren och kompanichefen dalkarlen Robert Ekengren i Kongo när striderna var som hetast 1961, har bara att intyga det förtroendefulla ledarskapet som grund för bra prestationer).

Jag frågar ändå Håkan hur han egentligen bar sig åt för att producera och organisera landets enligt många vittnesbörd bästa hemvärnskompani.

– Ja, vi rekryterade 62 nya soldater på ett år; när vi således var 70 man, genomfördes sammanslagningen med Hofors hemvärnsområde. Redan tidigt betraktades vi som unika, med en närvarostatistik på 97 procent.

God inspiratör

– En hemvärnschef ska naturligtvis främst vara en duktig militär, men också en god inspiratör för förbandet. Det är väl det som

är det ideella i arbetet, man stöttar och driver på, utan att för ett ögonblick se eller drömma om någon slags pekuniär vinst säger Håkan med en klapp på magen.

Vidare berättar han om hur han skrev en ambitiös kompaniorder och om hur den togs emot.

– Några tyckte att den var aldeles för krigisk medan andra ropade att äntligen får vi en stående order att gå efter när det gäller utbildning, övning och vid insatser.

Håkan Norgren understryker också vikten av att befälen på olika nivåer inte inbillar sig varför färdiga chefer efter de grundläggande utbildningarna på HvSS.

– Var och en måste inse att det är först i sin chefsroll han utvecklas och i bästa fall får den nödvändiga kompetensen.

Kvalitetskrav

– Det är inte alltid sådana åsikter faller i god jord, menar Håkan och påpekar att många befäl kanske har lite för bråttom att sätta på sig nya gradbeteckningar; det får inte vara huvudskälet för en i och för sig bra utbildning på HvSS.

Det kan låta som skarpa ord, men så har Håkan också storakrapåattet hemvärnsförband värt namnet ska ha vissa kvaliteter. Åsikten stämmer naturligtvis mycket väl in på det svenska hemvärnets nya roll inom de nationella skyddsstyrkorna.

Egen pub

Samtidigt är Håkan mån om att det också ska finnas tid och möjlighet för ett förband att under civila former då och då ha trevligt. Så gjorde man också i Ovansjö då man ordnade en egen pub med välbesökta mässkvällar, liksom julfester och framförallt, regelbundna befälsträffar.

På kompaniets hemsida, enligt uppgift en av landets första – också den en produkt av Håkan – berättar man med stoltet om rikshemvärnschefens inspektion

våren 1998, varvid man stolt kunde hälsa inspektionstären välkommen till Ovansjö, Sveriges bästa hemvärnsområde (eftersom man då organisatoriskt ännu var ett hv-område).

Den borne "trupparen"

Vi återkommer till den militära verksamheten. Håkan berättar att han tidigt var ute med att öva och leda kompaniet utifrån en rörlig fältstab.

– Det gäller att snabbt kunna orientera sig och vara med i tåten på samma sätt som görs i förband i just de arméer som vinner den enskilda striden – typ Israel och, kanske mer historiskt, Finland.

– Vi bör åtminstone minst kunna klara normal förröjningsstrid. Om ett hemvärnsförband underställs ett högre förband ur någon fältbrigad, bör man utan tvekan kunna lösa t ex en sådan uppgift.

– Kan man stridspars uppträdande, grupp- och plutons strid då klarar man insatser av de mest skilda slag, slutar den borne trupparen Håkan Norgren, som saknas av alla i Ovansjö kompani i Gästrikland. ■

Lokalredaktörer
Södra skånska gruppen

Bo Bengtsson
Skäretvägen 3
260 41 Nyhamnsläge
Tel: 042-34 63 67
070-697 33 53

Skånska dragongruppen

Lennarth Johansson
Nässelblomsvägen 30
290 37 Arkelstorp
Tel/fax: 044-913 49

E-post: lmjoh@swipnet.se

Hallandsgruppen

Roger Bengtsson
Västra vägen 6
302 65 Halmstad
Tel: 035-409 02
070-362 87 27

E-post: r.bengtsson@home.se

Göteborgsgruppen
Bohus-Dalgruppen
Älvsborgsgruppen

Lars Brink
Dr Lindhs gata 1
413 25 Göteborg
Tel/fax: 031-82 75 26

E-post: lars.brink@telia.com

Skaraborgsgruppen

Mats Gillners
Skogsvägen 5
468 32 Vargön
Tel/fax: 0521-22 36 74

Gotlandsgruppen

Ulf Hörsne
Hörsne Line 721
620 23 Romakloster
Tel: 0498-370 95
Fax: 0498-371 80

Norra Smålandsgruppen

Kenneth Wennblom
Klostegatan 25
553 35 Jönköping
Tel: 036-16 82 82
0705-16 82 82

Livgrenadjärgruppen

Per Sjöstrand
Linnégatan 25 A
582 25 Linköping
Tel: 013-14 54 75
Fax: 013-10 11 56

Militärmusikalisk fest i Berlin

● En svensk amatörmusikkår, visserligen av högsta hemvärnsklass, i ett internationellt mycket högt värderat militärmusikarrangemang, hur skulle detta sluta?

Kåren var tilldelad tid och plats i programmet för 8.Berliner Militärmusikfest 2002 bland storheter som The Lowland Band of Scottish Division, Egyptiska Arméns stabsmusikkår, Moskvas Militärkonservatoriums musikkår med flera.

Det var med spänning vi, ett 25-tal svenska åskådare, bänkade oss i den fullsatta Max-Schmeling-Halle. 45 miljoner tyskar kunde se den direktsända lördagsföreställningen.

Efter en inledning, som började i ett rappt tempo men som tyvärr övergick i en utdragen hälsningsceremoni, följde olika kårer slag i slag. Så, efter en pampig introduktion av spearkern hördes tonerna av Sam Rydbergs *På marsch* och Musikkorps des Schwedischen Territorialheeres aus Ystad tog arenan i besittning.

Musikkåren förstärkt med fanvakt ur Färs hemvärnsbataljon gjorde entré med en pondus, som inte stod någon av de professionella kårerna efter. Kårens dirigent Stig Norberg ville bjuda på svensk musik och hade

Svårt med putsen. Musikerna vill ha nya snygga, ändamålsenliga skor.

FOTO: BERTIL ÖHRSTRAND

därför valt Mats Janhagens *Kronprinsessan Victorias festmarsch* och Bergenstråhles *Behles travmarsch* som framfördes med stor inlevelse. Efter ett enkelt, men välövat program, lämnade kåren arenan under Södra Skånska regementets marsch, Zikoffs *Souvenirmarsch* och publiken tackade med taktfasta applåder. Hemvärnets musikkår, Ystad med fanvakt hade hävdat sig väl och visat att man med relativt små resurser men med god ledning och målinriktade musiker kan komma långt.

**CLAES-GÖRAN ANDERSSON,
HEMVÄRNETS MUSIKKÅR,
KRISTIANSTAD**

Volvochef litar på hemvänet

● Hemvänet skötte utspisningen till besökarna i samband med Volvos i Eslöv 80-årsjubileum. Samtidigt satte man upp ett informations- och rekryteringskontor.

Besökarna strömmade till och ärtsoppan tog slut, den borde ha räckt till nästa dags skymning. Detta om något visar att evenemanget blev succéartat. Bilföretagets chef Göran Måansson var mäkta nöjd med samarbete med hemvänet.

– Äntligen en organisation som man kan lita på.

Bataljonschefen, den väldige Roland Nilsson, var även han tillfreds med att hans knektar fick möjlighet att visa upp sig och säkra några intressanta nya kandidater till förbandet. Roland Nilsson framhöll vikten av att ha god kontakt med massmedia. Skånska Dagbladet, ortens största tidning, har avisat fler reportage om hemvänet framöver. Under 2002 har hemvärnsförbandet i området lyckats öka nyrekryteringen med 12 procent.

BO BENGTSSON

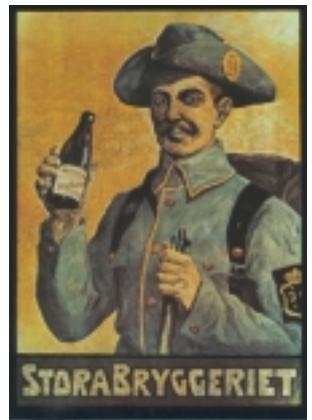
Fördjupade relationer

● Hemvärnsbataljonerna Nord och Arlanda har skrivit avtal om vänskapligt utbyte med Sakala, Tallinns och Saaremaa hbataljoner (Kaitseleit) i Estland.

Från resan rapporterar fänrik Paris Edvinsson, hbataljon Nord att landet visar upp stora kontraster. Skuggan av krig, oroligheter och framförallt sovjetiskt vanstyre vilar tung över delar av Estland. Snabba förändringar de senaste tio åren har skapat djupa ekonomiska klyftor och kriminalitet.

– Förhoppningsvis kommer ändå det demokratiska samhället att växa sig starkt. De mänskor vi träffade verkade ha skapat av sig den gamla sovjetiska misstänksamheten och var övervägande öppna, vänliga och gästfria – och visst såg man framtidstro i mångas blickar.

Nostalgiaffisch från 1900

● Efter en svettig skjutövning med mauser m/96 satt en piloten från Stora Bryggeriet i Stockholm (1891–1910) bra i näven. Sederna förändras och vi med dem. Alkohol och skjutvapen har dock ingen plats i det moderna totalförsvaret!

Vykortet är från Vin- & Sprit-historiska museet, Stockholm, där man kan hitta flera drycker som har militär anknytning som Överstebrännvin, Kavalleripunsch, Militärpunsch, Carls hamns Flaggpunsch.

HANSEMAN CALÅS

Litar soldaterna på dig?

● Litar dina soldater på dig som gruppchef om det bränner till? Är du bra på att utforma en gruppstridsställning? Har du lätt för att greppa uppgiften även om en order kommer överraskande och mitt i natten?

Se där, några viktiga frågor kring den person som varje stund står soldaten närmast.

Om dessa och hundratals andra frågor har 25 västsvenska gruppchefer drillats av Lars-Göran Mattiasson och Tommy Nygren, officerare vid Ålsvborgsgruppen i Borås. 80 timmar under fyra helger har gått åt och nu är de 25 examinerade.

Bästa av åldrar

Elevlistan visar att de flesta är födda under 1960- och 1970-talen – de befinner sig således i den bästa av åldrar – och bildar därmed en god ryggrad i sina respektive förband.

Slutövningen kulminerade i ett eldöverfall med skarp ammunition.

Så här kan det gå till i hemvärens vardagsliv, där, utan stora åthävor, hemvärnssoldater när och fjärran lär sig det föga glamourösa – men väl så spännande och meningsfulla – jobbet att leda sina kamrater vid insatser av olika slag.

LARS BRINK

Arlanda gjorde det igen

● Den 9–10 november genomförde Arlanda hemvärnsbataljon, förstärkta med en platon tremånaders värnpliktiga från Livgardet, förbandsövningen Martin Röd i omedelbar anslutning till Arlanda flygplats. Nytt för denna övning var att B-styrkan utgjordes av två sabotagepatruller bemannade med fallskärmssjägare indelade, utrustade och uppträdande som ett utländskt sabotageförband. Innästling skedde redan under natten mellan fredag och lördag längs en flera mil lång sträcka. Fi:s order lød "Slå till mot objekt X och objekt Y lördag klockan 21.15".

Vid Upplands Väsby hemvärnskompanis objekt "Radarn" löstes skyddsuppgiften med hjälp av en väl utbyggd fordonskontrollplats med såväl spanska ryttare som belysning samt tre ksp-nästen och två patrullslingor kompletterat med rikliga larminineringar och en oplats bemannad av plutonens prickskyttar.

Eliminerad ledning

21.15 slog sabotagepatrullerna till genom avståndsbekämpning. Ammunitionsförrådet som skyddades av Sigtunakompaniet slogs ut och i den explosion som följde elimineras hela pluntosledningen och ett antal gruppchefer som just samlats

Understödsgrupp ur Väsbyplutonen. De understödjer framryckningen genom Stora Sätra.

FOTO: LEIF JANSSON

till ordervgivning. Väsbys objekt skadades men här blev förlusterna endast fyra skadade. Snabbt sattes en patrull om tolv man beväpnade med två kulsprutor och försedda med bildförstärkare upp ur Väsbyplutonen. Denna lilla stridsgrupp förföljde sabotagegrupperna, snabbt fick man upp spåret och kunde jaga sabotörerna ut ur kompaniområdet.

Slog sig fram

Efter en lugn natt beordrades kompaniet att bege sig till Stora Sätra på Kungsängens övningsfält för att ta och skydda ett nytt objekt. Uppgiften löstes genom att plutonen från Upplands Väsby framryckte genom bebyggel-

sen understödda av Sigtunaplatonen som tagit eldställning i ett skogsbrun med uppsikt över Stora Sätra by. Väl inne i bebyggelsen stötte man samman med en under natten luftlandsatt fiende som bjöd på hårt motstånd. Plutonchefen beordrade kringgång vänster och plutonen slog sig fram mot objektet där en snabb inbrytning och genomsök följde. Utmattade och sårade fiender tillfångatogs och avväpnades. När ordern "Eld upphör – övningen avbryts" ekade bland betongväggarna kunde de närvarande konstatera att Arlanda hemvärnsbataljon gjort det igen.

TEXT:

ANDREAS VON DER HEIDE

Proffsigt blir roligt

● I HBR:s uppdrag från Försvarsmakten ingår kursverksamhet, inriktad på ledarskap samt försvarsupplynsning. I slutet av november förra året arrangerade HBR en krigsförbandskurs i Kvarn, med deltagare ur bataljons- och kompaniledningar från Blekinge- Kronobergs- och Östgötasektionerna.

Som tidigare yrkesofficer vet HBR:s utbildningsansvarige major Jan Backman var han ska handplocka bra kursledare. För den aktuella kurserna svarade numera pensionsavgångne över-

steljötnanten från I 19, Harald Högström. Han är nu chef för Luleå Norra Hemvärnskompani, han valde själv, eftersom han tycker att kompanier är roligare att jobba med än bataljoner.

Glada skratt

Vår nye rikshemvärnschef Anders Lindström passade under sin "Eriksgata" på att besöka HBR-kursen i Kvarn. Generalen höll ett engagerat föredrag om hemvärnet och framtiden. Med inslag av humor på rätta ställen och entusiasm har Anders Lind-

ström inte svårt att väcka engagemang och intresse hos sitt auditorium. Trots budskapets allvar blev det flera glada skratt inne i lektionssalen.

Enligt Anders Lindström ska hemvärnet vara roligt, proffsigt och efterfrågat.

Med andra ord – gör man jobbet proffsigt blir det automatiskt både roligt och efterfrågat. Självklart, kanske någon tycker, men det gäller att både komma på idén och jobba efter den.

TEXT OCH FOTO: PER SJÖSWÄRD,
LIVGRENADEJÄRGRUPPEN

Roligt med kompanier. Kursledaren, övt Harald Högström, tidigare vid I 19, Boden.

Lokalredaktörer
Livgardesgruppen

Hanseman Calås
Bohusgatan 27
116 67 Stockholm
Tel: 08-644 39 69
070-768 21 85

E-post: ordmix@telia.com

Söderörtornsgruppen

Göran Pettersson
Björkvägen 7
130 40 Djurhamn
Tel/fax: 08-571 515 87

Upplandsgruppen

Kenneth Holmgren
Nyborg, Läby
755 92 Uppsala
Tel: 0736-16 78 10

Dalregementsgruppen

Hans Lindquist
Hökviken
791 91 Falun
Tel: 023-222 49

Gävleborgsgruppen

Hans Wandér
Lumnäs
820 65 Forsta
Tel: 0650-270 02

Västernorrlandsgruppen
Jämtlandsgruppen

Rolf Höglund
Krokvägen 2
864 33 Matfors
Tel/fax: 060-200 05
070-634 61 62

Norrbottensgruppen

Jan Backman
Dalbackavägen 39
945 92 Altersbruk
Tel/fax: 0911-20 40 37

Lapplandsjägargruppen
Norrbottnens gränsjägargrupp

Sven Kostenius
Rantajärvi 78
957 94 Övertorneå
Tel: 0927-230 00
Fax: 0927-231 23

Falu hemvärn slåss med polisen

● "Fort, ta potatisar ur säcken. Släng på polisen! Polis, polis potatisgris!"

Bistra dalabyllingar bligar bak kravallsköldar av genomskinlig plast. Tjong! Min första potatis studsar på en vit polishjälm med visir. Nästa prickar skölden med en dov duns.

Knallskott knallar. Kedjan av kravallutrustade poliser bryter framåt. Vi försöker hålla igen i en portöppning. Ett par tonåringar viker undan. Jag svingar mitt tillhygge, ett grovt rör av plast, mot en sköld. Polisen svavar omedelbart med ett kort batongslag mot min underarm. Undertecknad kontrar med ett stöt mot skölden.

Behövde bråkstakar

Hur hamnade jag här? Jag, respektabelt hemvärvnsbefäl i Falun sedan 15 år. En samhällets stöttepelare.

Allt hände så plötsligt. Helt oväntat. En röst – tillhörig chefen för Falu hemvärvnskompani S O Westling – bad mig nedkomma till regementsområdet i Falun varmt men civilt klädd. Inga ytterligare detaljer gavs.

– Äsch, ännu nån trivial övning i konsten att lägga första förband eller att göra patron ur, tänkte undertecknad.

Alls icke. I vinternmörkret skyttade en polispluton i full

kravallkostymering. De behövde lagom bråkiga "aktivister" att öva mot. En skara stridslystna hemvärvnsmän hade infunnit sig. Plus ett antal gymnasister från sociala linjen, med inriktning mot ambulans- och räddningstjänst var också tillstådes med en lärare. Frivilligt är bäst att säga. Figuranterna – det var vi det.

Måhända blev vår insats – tack och lov – i blekaste laget, jämfört med 2001:s ruggigheter i centrala Göteborg. Varken vi hemvärvnskrigare i varierande ålder och dessa trevliga gymnasister hade – förhoppningsvis – nämnvärd tidigare erfarenhet av handgemäng med ordningsmakten.

Föll snabbt in i rollen

Nåväl, rätta takterna infann sig fort. Skrämmande fort. Undertecknad ertappade sig själv under livfulla försök att rycka batongen från en framryckande byling. Nästa gång tar jag den! Garanterat!

Stopp där! – vad rymt egentligen i ett ålderstiget undermedvetet?

Gemensam fika för figuranter och poliser följer. I bästa endräkt.

Nog om kravalltaktik för i dag. Men kul var det. Förskräckande kul. Vem är man egentligen?

HANS LINDQUIST

FOTO: BARBRO FORSBERG

Suggestiv musikfinal i Hamburg

● Hemvärvnets musikkår Jönköping-Huskvarna har varit i Tyskland för femte gången. Inbjudan kom i år från Försvarsmästerskapskommandot 1, Kust. De fem olika föreställningarna i Neumünster och Hamburg lock-

ade sammanlagt över 17 000 mäniskor, som efter musikkårrnas individuella framträden fick uppleva ett finalprogram, som blev både suggestivt och mäktigt.

HANS JUNEDAHL

Mängdträning i Karlstad

● Före Karlstads hemvärvnskompani höstövning fick befälen gå igenom och praktiskt tillämpa hur man använder fordonsminor. De var på så vis beredda att fungera som biträdande instruktörer under höstövningen.

Den här metoden, att förmedla kunskaper ner genom organisationen verkar vara ett mycket bra system. Dels får befälen age ra och dels får manskapet ett mera förtroendefullt förhållande till sina gruppbefäl.

Tillströmning av yngre soldater och fortlöpande utbildning av befälen gör att vi nu har motiverad personal med en vilja att anpassa sig till vår tids krav på ett kompetent förband.

Till höstövningen på Horsjöns skjutfält kom faktiskt fler än vad ledningen räknat med. Detta problem får gärna uppstå igen. Övningen ägde rum på olika stationer där vi fick börja med mintjänst. Denna gång var det truppens tur att gå igenom fordonsminor och momentet avslutades med att vi sköt av en skarp försvarssladdning 22.

Vi övade ett moment med gruppens ingående och strid i stridsställning i form av en skarp stridsskjutning. Två genomföranden för varje grupp. Sådana här moment är nyttiga att mängdträna, det tar ett tag innan det sitter som det ska.

Erfarenheter: Det är viktigt att varje man ser till att gruppchefens order vid förberedelser i stridsställningen repeteras korrekt ända ut på gruppens flanker, och att man begär att få repeterat om man inte uppfattar.

Från sprängtjänsten lärde vi oss att pentylstubinen inte får ha några kinkar eller öglor, för då brinner den inte ända fram.

Kompanichefen kn. Folke Broberg: "Det var en bra och givande övning med duktiga instruktörer som följde upp momenten med att ge feed-back på rätt sätt. Det börjar bli riktigt bra ordning på kompaniet, de som kommer är engagerade och antalet deltagare ökar."

TEXT: LARS-ERIC SUNDIN

Lita på medarbetarna

Henrik von Vegesack tipsar om hur chefer kan avlastas.

Den 1 januari 2003 gick jag i pension (SP) och har så att säga gjort mitt för Försvarsmakten.

De sista tio åren har jag i olika befattningar kommit hemvärvet nära. Jag tycker att utvecklingen i hemvärvet i stort är positiv utom vad gäller den viktiga rekryteringen.

Jag har dock uppmärksammat ett växande problem bland hemvärvets högre chefer och det är att få tiden att räcka till för verksamheten. På HBR:s riksstämma i Kalmar i början i oktober var det många som tog upp den frågan. Vapenkontroll, ekonomisk styrning och uppföljning samt växande administration är bara några av de saker som tar mycket tid.

Just detta problem har jag särskilt fungerat över eftersom chefsnivån måste orka driva verksamheten effektivt.

Här kommer några råd och tankar för att underlätta arbetet som chef. Många hemvärvschefer kommer väl bara att konstatera att dessa tips precis beskriver hur de jobbar men jag är övertygad om att tipsen kan vara till nytta för många.

● Utnyttja din stab

Din stab består särskilt båda av kunniga och engagerade medarbetare. Se till att inga ärenden hamnar direkt hos dig utan att de först har passerat den tjänstegränsföreträdare som berörs och att denne har berett ärendet. Lär dem att föredra ärenden och att avsluta föredragningen med förslag till beslut eller åtgärd.

● Utnyttja personalen ur de frivilliga försvarsorganisationerna

I ett tidigare nummer av denna tidning (2/2001) har jag beskrivit hur vi bör använda den särskilda kompetens som frivilligorganisationerna besitter. Försök förverkliga dessa idéer. Knyt företrädare för de frivilliga försvarsorganisationerna, som ju också är funktionsföreträdare, närmare till staben och se till att de samordnar sin verksamhet med bataljonens.

Frivilligorganisationerna har också inom sina led duktiga instruktörer som kan användas vid utbildning. En frivilliginstruktör behöver inte tillhöra det egna förbandet eller hemvärvet för att kunna ställa upp som utbildare.

Henrik von Vegesack: Öppna dörren för reservofficerare.

FOTO: ULF IVARSSON

● Utnyttja dina veteraner

Veteranerna är utmärkta att utnyttja för att trumma ihop personalen till övningar, till att hålla bataljonspubben öppen en gång i veckan, till att sköta kallelser och utskick och så vidare. En känd veteran kan också ersätta en kompani- eller bataljonschef vid uppvaktningsar om dessa blir för betungande. I regel ställer de gärna upp. Jag har lärt mig uppskatta den varma stämningen som veteranerna kan skapa.

● Öppna dörren för reservofficerare

Många reservofficerare upplever att de lever i ett vakuum med hänsyn till Försvarsmaktens minskande organisation. Hemvärvet har ju snart de enda riktiga förbanden förutom de internationella. Med ökad direkturenhet kan ännu fler reservare ges bra befattningar i hemvärvet.

● Öva stabstjänst i fred

En av bataljonsstabens övningar bör gälla stabstjänst i fred – fredssadministration, föredragningssteknik, skillnad på princip och slutföredragning. En grund för dena övning måste vara att några i staben genomgått den fredsadministrativa kurserna på HvSS. Beroende på utfallet av övningen genomförs kompletterande utbildning i viktiga ämnen.

Med hänsyn till att man här inte över enskilda utan stab/kader faller den inom ramen för vad HBR kan utveckla och genomföra.

● Utveckla stödet från förbanden

Det är svårt för MD-organisationen att orka med att stödja hemvärvet på önskvärt sätt.

Det finns säkert intresserade officerare på alla förband som vill hjälpa till som instruktörer i hemvärvet. Om man arbetat med hemvärvet och de frivilliga försvarsorganisationerna är det också sannolikt att man söker sig till MD-organisationen under sin karriär. Därmed får vi önskvärd rotation mellan olika delar i Försvarsmakten.

● Ge inte upp

Lätt att säga men viktigt. Om chefer tappar sugen minskar hela organisationen i kapacitet. Därför gäller det ibland att ransonera sina aktiviteter så att man är med på det viktigaste.

I grunden handlar det om att lita på sina medarbetare, delegera arbetsuppgifter och se till att medarbetarna har kompetens att utföra dem.

Dessa var några väldenande avslutningsord. Lycka till alla inom hemvärvet. Tack för fantastisk samverkan och samvaro genom åren.

På något sätt har jag på kunnat att vi kommer att ses under fanorna igen.

**HENRIK VON VEGESACK
FÖRE DETTA CHEF FÖR
FRIVILLIGAVDELNINGEN**

Ska hemvärvnet gå högvakt? Ja!

Skaraborgs hemvärn under högvakt. Personalen hämtades från samtliga bataljoner i Skaraborg. Några gick för åttonde året i rad, och fanan fördes av tidigare svenska stöpsångaren Lars Waldefeldt. Man marscherade till tonerna från Gotlands militärmusikkår.

FOTO: SKARABORGSGRUPPEN

FÖRDELAR FÖR BATALJONEN: Engagemanget från så många personer visar att förbandet har en styrka att kunna lösa uppgifterna.

FÖR MD-GRUPPEN: Högvakten visar att om en svår uppgift lämnas till rätt befäl (i vårt fall Christer Jönsson med flera), kan man lära även en gammal hund att sitta.

FÖR ALLMÄNHETEN: Vårt deltaende visar att hemvärvnsförbunden är organiserade för att klara uppdrag av denna storlek.

FÖR MIG: Högvakten ger en upplevelse som jag har svårt att

förmedla i ord men jag kan säga att det minst sagt är mödan värt. En vänskap med folk som jag annars troligen aldrig hade träffat. Frågar någon om jag kan ställa upp igen blir svaret ja.

Och till dem som tror att hemvärvnet är ett gäng gamla gubbar och kärringar: I högvakten den 20 april 2002 var medelåldern cirka 40 år.

Här skiljer vi inte på gammal och ung, kvinna och man. Utan här är det uppgiften som ska lösas. Det gjorde vi med hemvärvsheder.

LARS TYGÅRD,
ANDRE AVLÖSNINGSFÖRARE
OCH BEFÄL I LANDSKRONA
HEMVÄRVNSBATALJON

Krigsskildring utan hjältelater

Bra soldatutbildning ger råg i ryggen när verkligheten tränger på.

MYCKEN GOD INTELLIGENS har malts ner under stridsvagnarnas larvfötter eller skjutits bort av kulkärvar eller brännheta granatskärvor. En del har tur att överleva och kan vittna med den fronterfarnes styrka om livet i dödens närhet.

Till de för oss i Sverige i tid och rum närmaste krigen hör finska vinter- och fortsättningskrigen. Av olika skäl hamnade inte så få av de överlevande soldaterna i Sverige efter kriget. Till dem som lyckades skapa en ny framtid genom hårt arbete och anspråkslösa krav hör *Väinö Hyvönen*. Han föddes 1921 i Rovaniemi. I sin självbiografiska bok *Här är mitt liv* (Eget förlag, Jenningsg. 9, Robertsfors. Pris 100 SEK) berättar han sin egen historia om ett liv som skulle bli så annorlunda än vad många hade tänkt sig under 1920- och 1930-talens Finland och Norden.

FRÅN BARNDOMENS hårda men lyckliga år på faderns bondgård i norra Finland går den enkla berättelsen över nödår och krigsperioder till en ny karriär, krigsinvalidiserad, i norra Sverige under 1940-talet. Hyvönen blev tjänsteman vid ASEA och

förtroendevald kommunpolitiker i dåvarande Bygdeå kommun, senare i Robertsfors.

Det viktigaste för oss militärt och historiskt intresserade läsare är dock hans fronterfarenheter – enkelt och utan hjältelater återberättade. Han var en av de många som med sin personliga insats lyckades hålla Finland fri från sovjetisk ockupation.

BÅDE I BOKEN och i ett följetong till undertecknad understyrker han starkt att hans pojkar som medlem i den tidens hemvärvnsungdom i Finland, Skyddskårens juniorer och dess soldatgosseorganisation hade oskattbart värde. "Jag är ytterst tacksam för åren i skyddskåren – det hände ofta under kriget, att de pojkar som hade tillhört skyddskåren behärskade svåra situationer bättre och kunde ta befälet över truppen, om befälen sårades eller stupade."

Med egna fronterfarenheter från andra håll i världen kan jag intyga att en bra soldatutbildning ger råg i ryggen och ett bra skydd mot överdrivna reaktioner och så kallad posttraumatisk stress.

LARS BRINK

Historisk hed i Hultsfred

Hultsfreds slätt, exercished för småländska soldater. På Ar-mémuseum finns delar av heden återuppförda i full skala.

FOTO: KJELL HEDBERG, ARMÉMUSEUM

Skoningslösa slutstrider i Berlin

SLUTSTRIDEN 1945 i Berlin satte definitivt punkt för andra världskriget i Europa. I centrum stod två av den moderna historiens mest kända aktörer, Hitler versus Stalin, två diktatorer med miljoner liv på sina samveten.

Antony Beevor, författaren till Berlin – Slutstriden 1945 (ca 540 sidor), tjänstgjorde som officer i den brittiska armén men lämnade sin militära karriär för att ägna sig åt historiska studier och författarskap. Han har tidigare utkommit med Stalingrad som översatts till 19 olika språk (på svenska år 2000) som blev ett internationellt genomslag för den mycket pålästa författaren.

Julen 1944 i Berlin präglades av en domedagsstämma. Livsmedlen var hårt ransoneras och huvudstaden i det tusenåriga riket var förvandlat till ruiner. Ett populärt skämt kring denna högtid lydde: "Var praktisk köp en kista i julklapp".

Styrkebalansen vid den ryska kapplöpningen mot Berlin som slutligen leddes av marskalk Ge-

Antony Beevor lämnade armén och blev författare.

orgij Zjukov var helt till ryssarnas fördel – Röda armén hade 6,7 miljoner man längs en front som sträckte sig från Östersjön till Adriatiska havet.

Mot bakgrund av att hemvänet tränat strid i ort under de senaste två åren finns flera intressanta rapporter om alternativa ryska taktiker vid slutstriden i Berlin. En metod var att stridsvagnarna körde i två led längs trottoarerna, varvid den vänstra sköt mot den högra sidan med

kanoner och kulsprutor och den andra kolonnen mot den motsatta. Denna metod visade sig vara mindre lyckad eftersom stridsvagnarna var så belamrade med kulspruteskyttar att de inte kunde svänga på tornen. I allt större utsträckning förlitade man sig på grovt artilleri (152 och 203 mm haubitsar) som med öppet sikte sköt sönder barrikader och gjorde bräscher i byggnader före rensning. Infanteriets taktik byggde på Tjukovs anteckningar och erfarenheter från Stalingrads gatustrider. Rök eller mörker skulle användas för att dölja infanteristernas anmarsch tills de befann sig 30 meter från målet. Anfallsgrupperna om sex till åtta man skulle understödjas av grupper som kunde användas som förstärkning och parera motanfall. Anfallsgrupperna skulle vara beväpnade med "granater, kulsprutepistoler, dolkar och vässade spadar för att användas som yxor i närrist". Förstärkningsgrupperna skulle vara tungt be-

väpnade med kulsprutor, pansarvärvapen, sprängämnen och spetsshackor för att underlätta genomgång av väggar från hus till hus.

Att det fanns civila i husen kvittade lika. I bästa fall föstes de upp i från källarna under vapenhot ut på gatan oavsett eventuell korseld.

Det mest prestigefyllda anfältsmålet var Riksdagshuset där en utsedd "flaggrupp" skulle, som en särskild födelsedagspresent till Stalin, hissa den sovjetiska segerfanen vilket enligt den ryska propagandan skedde kl 22:50 den 30 maj. Då hade Hitler ett dygn tidigare begått självmord i Führerbunkern under Rikskansliet.

Stalin hade segrat, de allierade trupperna stod strax utanför Berlin, det tusenåriga riket var utraderat och freden stod för dörren. Några år senare var det kalla krigen ett faktum.

HANSEMAN CALÅS
(**UTG:** HISTORISKA MEDIA
/ISBN:91-89442-56-3)

Hur man köttar i lådan

- Men kom igen nu, kötta!
- Nej, jag orkar inte!
- Det är bara att fälla ner pannbenet och kötta!

SOLDATLIVET genererar slanguttryck i massor. De mest fantasifulla blir ofta ren poesi. Till exempel händer det ibland att en soldat blir lite utmattad. Då kommer hans kamrater att uppmana honom att "kötta". Vad som menas är att soldaten ska anstränga sig tills köttet syns. En sådan ordväxling kan låta så här:

- Men kom igen nu, kötta!
- Nej, jag orkar inte!
- Det är bara att fälla ner pannbenet och kötta!

Att "fälla ner pannbenet" underlättar själva köttandet. Tanken är att den som har tjockast pannben även orkar med mest, antagligen eftersom den personen ser ut som en neanderthalare. Att säga att någon har

tjockt pannben är en fin komplimang och soldater som anser sig hårda och djävulskar refererar ofta till sig själva som just pannben.

IBLAND NÄR pannbenen träffas och inte är ute i skogen – som kallas "terränglådan" eller bara "lådan" – pratar de om hur många "böjsträck" som de orkar göra. Vad som menas är förstås armhävningar och ordet beskriver böjandet och sträckandet av armarna. Ofta ackompanjeras pannbenens armhävningsövningar av att de skriker böj! – sträck! i kör.

I bland när pannbenet är ute och köttar i lådan kanske han får jord i vapnet. När han då ska

skjuta några skott – förlåt, några "plugg" heter det – så händer ingenting. Om någon frågar vad som är fel så kommer han att svara att det är något "keck" med vapnet. Det mestana kan kecka, även männskor. När någon av pannbenets kamrater har drabbats av akut vätske- och sömnbrist och därmed keckat ur helt sägs det att soldaten "komar". Detta inträffar ofta när han får på sig sin värmejacka och slappnar av varför den jackan kallas för "komarock".

IBLAND NÄR det har köttats för mycket så upptäcker pannbenet att någon del av utrustningen är trasig. Han är då tvungen att "jägarfixa" den. Detta innebär att

den trasiga utrustningsdetaljen lagas på ett icke reglementsamt sätt, kanske med hjälp av kniv eller skosnören. Pannbenet jägarfixar även hel utrustning genom att göra otillåtna förbättringar, återigen vanligtvis genom att skära sönder eller knyta ihop. Att jägarfixa kan även betyda att stjäla utrustning. Helst ska man stjäla från andra förband. Det är inofficiellt förbjudet för pannbenet att stjäla från någon i sin egen pluton. Den oförsiktige jägarfixaren som ertappas utsätts för "plutonsstryk" eller annan passande bestraffning.

Sådant förekommer som tur är inte i det civila mörkret.

JOACHIM BRINK

Debattregler

Många vill vara med på Läslägenhetens forum. Skriv därför kort, högst 3000 tecken, och koncentrera dig till ett ämne i taget. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera (korta) insända bidrag. Anonyma insändare accepteras bara i undantagsfall. Redaktionen måste dock alltid ha namn och adress. Ange om du önskar placering i nättidningen eller papperstidningen.

För lätt vara kommunman i rådet

JAG HAR NU i fyra år varit kommunens man i hemvärnsrådet. Det har inte varit betungande och jag är ganska frågande till denna representation.

Jag ser två skäl till samverkan mellan kommun och hemvärvn.

1. Samverkan i "civila kriser".

Här har kommunen genom sin räddningstjänst intresse av hemvärvnets personal, och kanske av dess organisation.

2. Kontroll av att det kommunala bidraget till hemvärvnet används försvarligt. Här är det snarare av kalibern revision.

Dessa båda uppgifter bör kanske lösas av olika personer. Uppgiften 1. torde bäst skötas av chefen för räddningstjänsten, eller motsvarande.

Finns det några andra uppgifter? Någon som vill kommentera?

INGMAR BERTHELSSEN,
HEMVÄRNSMAN

Exempel på fattning vid tändning av krutstabin.

UR "HANDBOK FÖR HEMVÄRVNET", 1950.

Bort med munkavlarna!

*"Sitta vackert, vifta på svansen och lyda husse?
Med andra ord – 'gilla läget'?"*

FRÅN FLERA HÅLL har jag erfart att det uppstått missnöje inom "militärledningen" med anledning av bland annat hvkompanjoner Jan Hernanders debattinlägg och genlts Carl Björmans artiklar.

Det verkar som om det inom Försvarsmakten inte ska få finnas någon form av ifrågasättanden eller kritiska synpunkter. Om åsiktfsförtryck och debattförbud ska råda – hur ska man då få fram synpunkter som kan leda till effektivitet och förbätttringar? Men det är väl inte vad politikerna önskar?

Att invända mot vad försvarspolitikerna beslutat betraktas tydlig som en form av tjänstefel. Om en officer utifrån sin utbildning och erfarenhet inser att ett försvarsbeslut är till men för Sveriges försvar – ska han då avstå från att anföra avvikande uppfattning? Vem eller vilka ska

officerarna vara lojalia mot? Nationen Sverige eller dåligt pålästa politiker? Sitta vackert, vifta på svansen och lyda husse? Med andra ord – "gilla läget"? Hur skevt "läget" än må vara?

VAR NÅGONSTANS står det skrivet att "militärledningen" har rätt att kräva avsteg från vår grundlagsskyddade yttrandefrihet? Av vilken anledning ska "militärledningen" skydda mindre kunniga försvarspolitikers avveckling av Sveriges försvar? Hur kan det komma sig att man inte inom "militärledningen" närmare detaljstudier de synpunkter som framförts av Jan Hernander och Carl Björeman?

Det kan ju rentav vara så att (hemskta tanke!) Jan Hernander och Carl Björeman har rätt!

PER SJÖSWÄRD,
LINKÖPING

Anders Lindström, rikshemvärnschef svarar:

Bäste Per!
Omställningen från ett invasionsförsvar med en tydlig fiende och hotbild till ett insatsförsvar är svår. Jag har full förståelse för att alla inte upplever behovet att göra denna radikala omställning utifrån sina omvärldsuppfattningar och erfarenheter. Jag är själv helt övertygad om att en omställning måste ske. Omvärlden och inte minst hotbilden är helt annorlunda nu än för tio år sedan. Denna omställning är svår och "sorgear-

betet" tar olika lång tid. Men utvecklingen ligger inte i att blicka bakåt utan att engagera sig i nuet och utifrån den inriktnings som regering och riksdag beslutat föra diskussionen hur vi utvecklar bäs- ta försvaret för avsatta medel. Hur det ser ut kan vi ha olika uppfattningar om såväl inom som utanför försvaret. Jag tycker att vi har en bra och öppen debatt som förhoppningsvis kommer att fortsätta.

ANDERS LINDSTRÖM

Bygg vidare till jägarplutoner

ÄN EN GÅNG ska försvarsmakten omstruktureras. Det kanske ska sparas sex miljarder på fem år. Effekten av dessa besparningar blir förmodligen inte lika kännbara som hårdbantröningen 2000 men ändå: Från Boden till Stockholm kommer arméförbandens närvoro troligen att bli lika med noll. Jag anser därför att vi ska satsa rejält på hemvärvnet i stort och i synnerhet på insatsplutonerna. Ansvaret för folkförsvaret vilar i dag tungt på oss.

Utveckla insatsplutonerna till jägarplutoner. Låt vanliga HV-plutoner sköta bevakning, efter sök och ytövervakning, samt det viktiga stödet till civila myndigheter.

Det är bara att inse att tiden då Sverige kunde ställa upp stora arméförband är förbi. Har vi inte resurserna till det ska vi utveckla andra delar av försvaret i stället.

**JOHAN OLOFSSON,
GRUPPCHEF NORRA ÅSBO
INSATSPLUTON**

Honnör för tidningen

JAG VILL LYFTA på hatten, göra honnör, stå i givakt, ja vilka krumbukter som helst för att uttrycka min förtjusning för den "nya" tidning som Ulf Ivarsson och hans medarbetare skapat. Jag tycker att vår tidning numera har blivit den informationskälla som hemvärvnet så väl behöver med tanke på de stora förändringar vi står inför både organisatoriskt och materiellt. Bra jobbat!

OLLE J.

Olle!

Tack för berömmet. Tidningen är ett lagarbete. Detta lag kan sägas utgöras av pengarna från FM, rikshemvärnsrådets uppbackning, minimibehovet av personal, stor redaktionell frihet samt bidrag och uppskattning från läsarna – vi har allt detta!

UI

Skapa ett samhällsförsvar

"Terror som vapen är grymt och oberäkneligt och vi ser ständigt nya exempel på terrordåd."

VI ÄR PÅ INTET sätt färdiga med arbetet att omforma vårt totalförsvar till ett modernt samhällsförsvar där samverkan mellan myndigheter, näringsliv och organisationer är en gemensam strävan, medan Försvarsmakten alltmer kommer att inriktas på att stödja det civila samhället och delta i internationella insatser. Försvarsbesluten 1996 och 2001 utgör viktiga steg på vägen. Fler steg måste tas. Min förhoppning är att detta ska bli möjligt och att det ska ske i större politisk konsensus än vad som varit i de tidigare försvarsbeslutene.

JAG SKRIVER AVSIKTTLIGT samhällsförsvar därfor att vi lever i en ny säkerhetspolitisk verklighet. Jag anser att samhällets sårbarhet i dag är det allra största hotet mot medborgarnas säkerhet och trygghet. I dag är det minst sannolika hotet att Sverige blir föremål för ett väpnat angrepp från någon annan stat. Av detta kan vi emellertid inte dra slutsatsen att vi inte längre behöver det militära försvaret.

Terror som vapen är grymt och oberäkneligt och vi ser ständigt nya exemplen på terrordåd. Detta är bara ett exempel på de nya hot som vi har att ta på störs-ta allvar när vi planerar vårt samhällsförsvar. Inte minst samhäl-

lets datorisering ökar sårbarheten. Från att försvar historiskt har handlat om militärt försvar av territorier handlar det i dag om mycket mer. Detta tycker jag att vi ska kalla för samhällsförsvaret.

I EN SITUATION då allt färre behövs inom värnpliktsystemet blir frågan om folkförankring av vårt försvar och säkerhetsbyg-gande inte lika självklart som det var på den tiden då i princip alla vapenföra män togs i an-språk. Detta faktum minskar emellertid inte behovet av folklig förankring och ett brett engagemang. De frivilliga försvars-organisationerna har i detta sammanhang spelat en avgö-rande roll och jag hoppas att de även i framtiden ska kunna spe-la en avgörande roll.

Som ordförande för Försvarsutskottet vill jag att vi nu går vidare i byggandet av ett bra samhällsförsvar som tar hänsyn så-väl till dagens som till framtidens hot. Det är min förhoppning att flera av riksdagens par-tier vill ta det fulla ansvaret som reformeringen av försvaret inne-bär. Min ambition är att vi ska kunna se en sådan utveckling.

ESKIL ERLANDSSON,
CENTERPARTIET, ORDFÖRANDE
I FÖRSVARUTSKOTTET

Se upp för Putins blå ögon

"... kasta inte bort det arbete som ni gjort ..."

ENLIGT DEN UPPFATTNING jag fått via de svenska medierna håller ni i Sverige på att köra ner ert försvar. En liten styrka lämnas kvar för att sköta några internationella uppdrag. Av ren nyfikenhet skulle jag vilja veta vem som har sådan intelligens att han kan veta hur Ryssland kommer att se ut om 10–20 år? Enligt min begränsade erfaren-

het kan situationen i Ryssland ändras från den ena ytterligheten till den andra på några år. Om jag skulle vara den som fattar beslut om försvaret i Sverige skulle jag inte kasta bort det arbete som ni gjort för att bygga upp ert försvar bara för Putins blå ögons skull.

KIM LINDBLOM,
HELSINGFORS

Pruta inte bort fred och säkerhet!

"Med den senaste tidens blodiga terrorattentat i färskt minne kan man knappast påstå att världsläget är lugnt."

FÖRSVARSMINISTER Leni Björklund hänvisade i Aktuellt den 6 november till vår tids "mycket lugna världsläge". Med den senaste tidens blodiga terrorattentat i färskt minne kan man knappast påstå att världsläget är lugnt. Alla signaler runt omkring oss vittnar om raka motsatsen! Den organiserade brottsligheten blir allt grövre, krigshuset mot Irak är i högsta grad reellt och internationella terrornätverk slår till på helt oväntade platser.

*Handdriven tändapparat.
UR "HANDBOK FÖR HEMVÄRNET", 1950.*

Kan vi i rådande läge verkli-gen spara 6 miljarder kronor utan att det ytterligare påverkar den allmänna säkerheten i sam-hället? Svaret på frågan är klart och entydigt nej! Den avisrade sänkningen av försvarsanslagen är ett hot mot samhällets nutida och framtidiga säkerhet.

DET ÄR SJÄLVKLART att försva-ret måste omstruktureras från det gamla invasionsförsvaret. Men att skära i anslagen innan vi på andra sätt kan hantera de nya hoten är vansinne. En rapport från Totalförsvarets forskningsinstitut "Strategi för det oväntade" visar på att Sverige har stora problem att möta dagens nya hot och att den nödvändiga omstruktureringen av

totalförsvaret är långt ifrån klar.

Under de senaste åren har an-slagen till försvaret minskat mycket kraftigt trots att både re-gering och riksdag uttalar att vi ska ha ett folkförankrat försvar. Vi håller kort sagt på att långsiktigt tömma våra resurser i form av mångårig, oersättlig kompe-tens. Snart har totalförsvaret inte längre kapacitet att bevara sä-kerhet och fred.

Sverige behöver en beredskap på bredden, inte minst för att klara det civila samhällets sår-barhet. När försvaret minskar värnpliktskullarna till att omfat-ta 15 procent är det med vet-skap om att det finns en folk-förankring i frivilligorganisatio-nerna. I dag är totalt 550 000 personer engagerade inom fri-villigförsvaret. Trots att de kan utgöra en mycket viktig resurs vägrar man fortfarande att fullt ut ta tillvara på den kompetens som erbjuds. Något som är en kraftig misshushållning med kompetens och skattepengar.

Ge de frivilliga lagstadgad rätt till ledighet för att utbildas och delta i övningsverksamhet.

Våra råd till vår nya försvars-minister är därfor:

- Ta de nya hoten mot freden och vår säkerhet på allvar
- Äventyra inte försvarets om-strukturering genom ytterliga-re nedskärningar
- Använd de resurser som finns i de frivilliga försvarsorganisa-tionerna
- Ge de frivilliga lagstadgad rätt till ledighet för frivillig för-svarsutbildning

EVA FLYBORG, ORDFÖRANDE
LOTTORNA, RIKSDAGS-LEDAMOT (FP) MEDLEM AV
FÖRSVARUTSKOTTET
ELISABETH FALKEMO,
NYVALD RIKSLOTTACHEF
NINI ENGSTRAND,
AVGÅENDE RIKSLOTTACHEF

Ny modell säkrar rekryteringen

Det finns ingen orsak att offra mer tid på hemvärvnet.

Bara för att jag får ett H på kragspeglar minskar väl inte min kompetens?

VÄRNPLIKTIG ÄR DEN som är mellan 18 och 46 år. Varför ska vi då ha hemvärnssoldater som är över 46 år?

I fältförbanden var man placerad till man var 46 sedan kanske man blev tillfrågad om hemvärn eller annan organisation.

I dag finns det inga egentliga fältförband kvar. De få som får göra lumpen är på sin höjd krigsplacerade 5–10 år efter genomförd värnplikt.

Därför är min tanke:

- Alla som är lämpliga gör lumpen.
- Fem år efter muck överförs man till hemvärvnet i en motsvarande befattning.
- Man är sedan krigsplacerad i hemvärvnet till dess man är 46 år enligt värnpliktslagen.

Om man fullgör sitt kontrakt kan man få häva det efter, låt oss säga, 10 år.

Då har vi säkrat rekryteringen till hemvärvnet och vi säkerställer en naturlig genomströmning av personal även på chefsposter.

Detta förband med krigsplacerad personal ska naturligtvis övas.

Alternativ 1: En veckas övning årligen med sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Alternativ 2: Två veckors övning vartannat år med SGI.

Som chef för ett kompani gör man i denna modell på sin höjd 100 timmar på ett år inklusive veckoövningen.

Det finns ingen orsak att offra mer tid på hemvärvnet. Bara för att jag får ett H på kragspeglar

minkar väl inte min kompetens? De gamla fältförbanden övade fyra veckor vart fjärde år och krigsförbandschefen lade kanske lade ned 40 timmar på sitt förband årligen. Däremot tycker jag det är bedrövligt att vi inte i högre utsträckning lyckas locka dem som är befälsutbildade eller har höga betyg.

Att tro att hemvärvnets gruppchefskurs och plutonschefskurs ska kunna ersätta den utbildning

som man får i lumpen är naivt. Kurserna är alldeles för korta.

Tittar man på FBU:s befordringssystem till furir, sergeant och fänrik inser man att de bättre förstått vad som krävs. Det behövs åtta veckor för att gå från furir till sergeant och det ska avslutas med KFÖ. Tio dagar på HvSS räcker inte långt.

VO/FK FREDRIK RINGBLOM
(32 ÅR), CHEF FÖR
INDAL-LIDENS HVKOMP

Prickskytt höjer stridsvärldet

UNDER EN LÄNGRE TID har lekmän inom hemvärvnet tvistat om vad en skarpskytt respektive prickskytt är för något. Jag ska förklara:

Skarpskyttar bekämpar samma typ av mål som prickskyttarna men med standardvapen försedd med kikarsikte. Striden förs från gruppens ställningar eller deras omedelbara närhet. Skjutavståndet är upp till 450 meter. Man kan kanske kalla skarpskytten för hemvärnsgrupprickskytt, eller något liknande.

Detta innebär att målsättningen är densamma men att både förmåga och utrustning delvis är olika för skarpskyttar och prickskyttar. Dock kan man säga att skarpskytteutbildningen är ett led i prickskytteutbildningen.

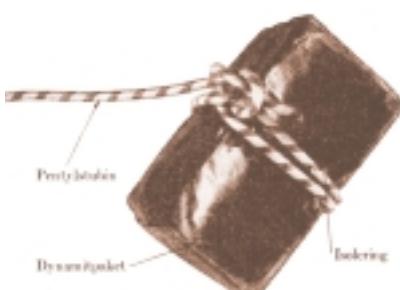
EN GLÄDJANDE nyhet är att 850 prickskyttegevär m/90 tilldelats hemvärvnet. Varje hemvärnsbataljonschef måste nu göra en grundlig kunskaps- och kompetensinventering i sitt förband för att utröna vilka som är lämpligast för utbildningen. Vapnen ska bara tilldelas de hemvärnssoldater som genomfört regional eller central utbildning med godkänt resultat.

I det ålderstigna reglementet UtbR Hv 1983 framgår att militärbefälhavaren skulle samordna utbildning för hemvärnsinstruktörer, hemvärnsungdom,

driftvärn och prickskyttar. Ligger detta ansvar i dag på militärdistriktsgrupperna?

Hur som helst måste man i dessa stålbadsstider börja arbeta med mer kostnadseffektiva lösningar inom hemvärvnet för att bibehålla och öka hemvärvnets förmåga i väpnad strid. Ett steg på vägen är att inom hemvärvnet öka intresset och premiera prickskytteutbildningar på olika nivåer. Med hänsyn till den höga effekten i förenings med den låga kostnaden är prickskytteutbildningen mycket attraktiv. Det gäller dock att ta tillvara det engagemang som fortfarande finns och inte låta det rinna ut i sanden. Det finns alla förutsättningar att få en fungerande prickskyteorganisation inom hemvärvnet bara det finns en vilja och ett agerande hos de ansvariga på ledningsnivå.

ROGER PEKKALA,
KUMLA HEMVÄRNSKOMPANI

Tändning av dynamit- eller nitropaket med petylstabin.
UR "HÄNDBOK FÖR HEMVÄRVNET", 1950.

Inriktning av hemvärvnet 2003

Ett mål är att 75 hemvärnsplutoner ska vara operativa 2003.

● För att skapa en gemensam grund för hemvärvnets verksamhet under 2003 har rikshemvärvschefen fastställt en inriktning med prioriterade mål. Dessas gäller för hemvärvnet på alla nivåer – hv-förband, MD/MD-grupper och centralt:

Verksamheten ska under 2003 inriktas mot att identifiera organisationsrationaliseringar samt att med dessa som grund förbereda införandet av "Hv efter 2004". Övningsutbudet ska utvecklas och kvalitetssäkras genom att successivt införa typobjektsövningar, funktionsövningar samt övningar i större förband.

Åtgärder för att förbättra kontraktsuppfyllelse och övningsdeltagande inom hemvärvnet inklusive avtalsorganisationerna samt chefsrekrytering och chefsutveckling, ska vidtas. Inom ramen för det nätverksbaserade försvaret ska hemvärvnets roll i ytövervakningen särskilt framhållas.

Informationsåtgärder i syfte att informera om det nya hemvärvnet samt att öka rekryteringen och hemvärvnets folkliga förankring ska genomföras på alla nivåer. Härvid ska hemvärvnets mångsidiga användbarhet vid stöd till samhället samt hemvärvnsinsatsförbandens rörlighet och ledningsförmåga särskilt betonas.

Prioriterade mål för HV 2003:

- *Genomföra implementering av "Hv efter 2004". Verksamheten ska styras så att organisationsarbetet tidigt kan igångsättas med målet att reducera antalet bataljoner, kompanier och plutoner till en nivå som motsvarar tillgången på personal och uppgifter. TOEM för hemvärnsförbanden ska kunna fastställas före avisering av organisationsår 2005. Uppsättandet av hemvärvnsinsatsplutoner ska prioriteras med målet att 75 är bemannade och operativa senast 03-12-31.*

- *Utarbeta metoder för rationalisering av övningar så att utbildningen blir kostnadseffektivare och tillgängligheten för den enskilde hemvärvsmannen ökar. Målet är att under 2003 uppnå 50 procents kontraktsuppfyllelse inom given kostnadsram.*

- *Utarbeta en rekryteringsstrategi samt implementera den i organisationen i syfte att under 2003 genomföra en rekrytering mot en målbild som omfattar ca 140 hemvärvnsbataljoner motsvarande en organisationsstyrka om 55000 man. Rekryteringsmålen ska vara tydligt mätbara samt nedbrutna på längsta nivå och anpassade till lokala*

Övningsutbudet ska utvecklas och kvalitetssäkras.

FOTO: ROGER ARGENIUS

- förutsättningar. Periodiserad rapportering ska ske till central nivå. Särskilda åtgärder för rekrytering av kvinnor och personal med invandrarbaksgrund ska vidtas.*

- *Utarbeta en informationsstrategi som kan utgöra underlag för en informationsplan för 2004.*

Kommentar: Inte minst när det gäller rekryteringsverksamheten gäller det att skapa samordning av åtgärder och aktiviteter. Vi måste samsas kring våra budskap och klara ut vilka våra viktigaste målgrupper är. Ett av de prioriterade målen är just att formulera en offensiv och tydlig rekryteringsstrategi. Arbetet med "rekryteringsstrategi riks" startade vid det idéseminarium som i början av december förra året genomfördes på HvSS. Deltagarna som representerade MD och MD-grupper utvecklade sig inom området rekrytering och medlemsvård genom gruppabeten, diskussioner och föredrag. Bland annat fick de lyssna till en intressant föreläsningsföreläsning från Svenska Kommunförbundet som redogjorde för problematiken med att rekrytera deltidsbrandmän. Att det är nödvändigt att samordna större kampanjer och aktiviteter mellan militärdistrikten och rikshemvärvnsavdelningen var en av slutsatserna från seminariet.

Arbetet fortsatte vid det J 7-möte som hölls på HvSS 4–6 februari.

Men även hv-förbanden måste utarbeta sina rekryteringsstrategier för att lyckas med personalförsörjningen. Hur många nya hemvärnssoldater ska ditt kompani eller din bataljon rekrytera i år?

SUNE ULLESTAD

Rättelse om personal

● Det blev lite fel när vi berättrade om vår nye medarbetare i nr 6/2002. Så här är det ...

... Övt Magnus Engdahl kommer inte från 4. hkpbatt utan från Helikopterflottiljen stab vilken är grupperad på Malm/Länköping där även 4. hkpbatt har sin hemmabas. Han är grundutbildad artillerist från Svea Artilleriregemente A 1 men

har tidigare också tjänstgjort vid bl a A 9, 14. förd, HKV och under de senaste åren vid Helikopterflottiljen (FM Hkpflj).

I dag arbetar Magnus på Riks-Hvadv/Utvecklingssektionen med bland annat "Hemvärvnet efter 2004".

Välkommen Magnus!

Hemvärvnsmusiken

● Hemvärvnsmusikens Dag infaller i år lördagen den 24 maj. Då kommer många av våra hemvärvnsmusikkärer att genomföra underhållande program på hemmaplan, i vissa fall borta till exempel i samband med högvakt på Stockholms slott.

Mer information i nr 2 av tidskriften samt på sajten www.hemvarnet.mil.se

FMCK drar ifrån

FMCK, frivilliga motorcykelkåren surfar på en våg av mc-intresse i samhället och fyller sin kvot av ordonnanser till hemvärvet – men tyvärr är de ojämnt fördelade.

TEXT: ULF IVARSSON

Rekryteringen gynnas av ökat mc-intresse, bättre motorcyklar och ny, medlemsnära organisation.

FOTO: ANDERS KÄMPE

Det har aldrig rullat så många inregistrerade motorcyklar på svenska vägar som nu, inte ens på 1930-talet då mc:n ändå var ett mycket allmänt bruksfordon. Detta återspeglas även i FMCK. Mellan 1999 och 2002 steg medlemsantalet från 3 900 till 6 100 och antalet kårar har ökat från 29 till 46 efter en omorganisation som gjordes 2001. Bara det inre av Norrland återstår att kolonisera.

– Med många kårar på flera orter får vi en bättre rekrytering, närmare till våra uppdragsgivare och en bättre medlemsvård, förklarar Anders Berndtsson, som har ett år på posten som generalsekreterare bakom sig.

Ett exempel är Gävleborg, där flera nya kårar startats vilket innebär att medlem-

marna slipper långa resor för att delta i kårverksamhet och hemvärnsövningar.

Rekryteringen fick en puff

Anslutningen ökar i en takt som gör att organisationsbidraget från försvaret inte hänger med. Först från och med 2004 räknar Anders Berndtsson med att få balans i ekonomin.

Den positiva utvecklingen för FMCK gör att organisationen utan svårighet kan placera tillräckligt antal mc-ordonnanser i hemvärvet. Det nyligen omräknade behovet är 1300 och det är precis vad som finns även om det är ojämnt fördelat över landet.

Rekryteringen fick även en puff av att FMCK tagit över 1100 modernare motorcyklar av typ 258, en automatyväxlad Husq

kvarna från 1970-talet. Målet är att sammanlagt 2000 exemplar ska disponeras av FMCK. Den betydligt äldre Jawan hamnar på museum.

Försvarsmakten spar 10–15 miljoner kronor per år på att FMCK servar och underhåller maskinerna. En ordonnans som gått materielvårdskurs kan plocka isär sin cykel i atomer och byta ut även svåratkommliga delar i motorn.

– Så långt som möjligt ska ordonnanser med hemvärnskontrakt få ha sin mc hemma. Då ökar tillgängligheten och cyklarna får vård och underhåll på ett bra sätt.

Farliga hjälmar

Ett problem är att det finns för få skidor till motorcyklarna. Tidigare slängdes hela

paret när en skida stukades. Även verktygslådor råder det brist på. Den behövs förutom för att förvara verktyg i även för att hålla förgasaren på plats. Utan verktygslåda kan motorn ta in tjuvluft och rusa.

– Vi ordnar detta genom att naja fast förgasaren men det är inte idealiskt.

En annan och kanske allvarligare säkerhetsfråga är att förråden fortfarande lämnar ut hjälmar med skador som kan försämra skyddet vid en olycka.

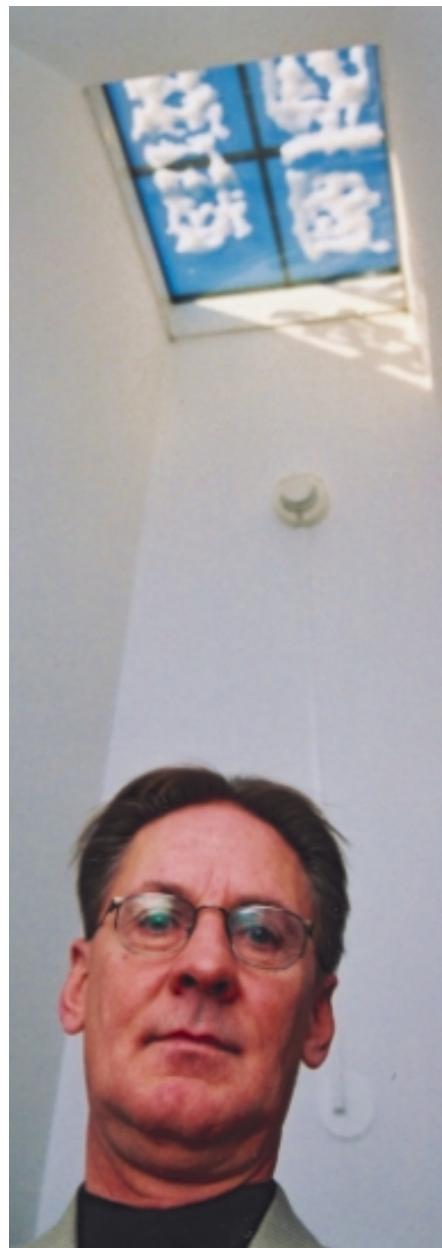
– Det räcker faktiskt att tappa en hjälm i golvet för att den ska förlora en del av sin ursprungliga hållfasthet. Alla ordonnanser borde därför få ut en ny hjälm, säger Anders Berndtsson.

Ännu några år kan FMCK och försvaret med gemensamma krafter hålla mc-flottan igång. Men efter den 31 december 2005 har FM inte längre något ansvar för reservdelarna och man kan inte leva på delar från skrotade cyklar hur länge som helst. Ny tillverkade reservdelar är mycket dyra och till sist tvingas försvaret handla upp en ny mc – om det ska finnas motorcyklar i försvaret även i framtiden. Så kallade enduromaskiner (tillförlitlighet) har testkörts i Skövde på initiativ av regementschefen.

– Det bör bli en fyrtaktare eller varför inte en mc med dieselmotor med tanke på fördelarna med enhetsbränsle, säger Anders Berndtsson.

Helt nytt ben

Huvuduppgifterna för FMCK är att utbilda mc-ordonnanser för totalförsvaret, ungdomsverksamhet och försvarsupplysning. Men medlemsavgifterna, som varierar mellan 100 och 400 kronor, täcker en massa andra saker med anknytning till motorcyklar och mopeder – tävlingar, trafikantutbildning, touring. Kårerna får välja fritt.

En generalsekreterare för FMCK med rätt bakgrund: Anders Berndtsson, före detta I3-major och regementets motorbefäl.
FOTO: ULF IVARSSON

– Alla är ju inte med för att de gillar det militära, så vi vill bredda oss när det gäller civila uppdrag.

Utbildning på EU-moped

I Västmanland flaggar länsstyrelsen för mc-ordonnanser i sin krisorganisation. I höst samövar FMCK med räddningsverket för att se om mc-ordonnanserna kan göra nytta i deras internationella hjälpstyrkor. Instruktörer ska vidareutbildas och det blir även grundkurser med civil inriktning; med andra ord skapar FMCK ett helt nytt ben att stå på.

Nytt för FMCK är också utbildning på EU-moped.

– Vi vänder oss till framförallt ungdomar och utbildningen följer i stort sett vad som gäller för mc-körkort.

FMCK tillhandahåller både instruktörer och provförrättare.

Bre mackor

I sommar inbjuder FMCK hemvärnsbataljonschefer till Skillingaryd för att visa dem hur de kan utnyttja sina ordonnanser bättre.

– Något förenklat skulle man kunna säga att det fortfarande händer att ordonnanserna får bre mackor istället för att reka vägar. Visst, de ska kunna och delta i allt möjligt annat förutom mc-tjänsten, men om de inte också får träna moment som är typiska för sin egen tjänstegren blir de snart "nollar".

Anders Berndtsson tog upp problematiken på en kurs för nya handläggare på militärdistriktsgrupperna nyligen.

– Jag fick resa mig upp ett antal gånger och förklara att hemvärnsförbanden består av hemvärnssoldater som kan vara antingen kontraktspersonal eller avtalspersonal.

Annons
Ljungaledsmarschen

FAKTA

ALLMÄNT HEMVÄRN: Organiserades som en frivillig försvarsrörelse efter ett riksdagsbeslut 1940. Till dagens hemvärn är knutna åtta frivilligorganisationer.

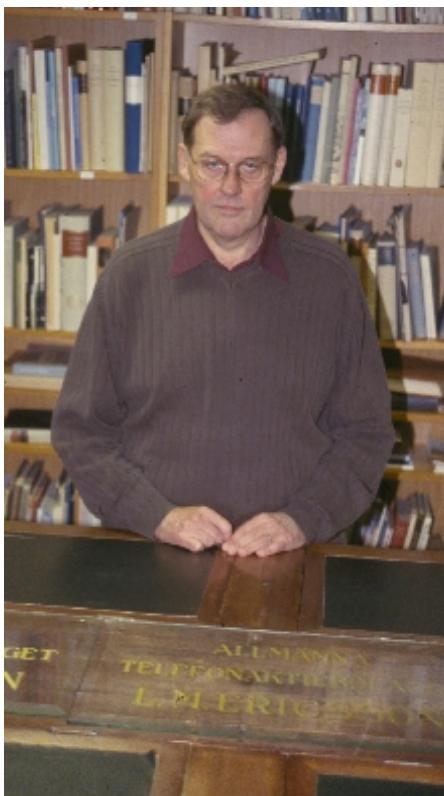
VERKSHEMVÄRN: Organiserades efter 1940 med anställda vid vissa verk och myndigheter för att skydda verksamhet och anläggningar.

INDUSTRI-/FÖRETAGSHEMVÄRN: Organiserades efter 1940 med anställda vid privata industrier och företag. Utrustningen bekostades initiatitl av företagen.

DRIFTVÄRN: Efter 1945 gemensamt namn för verks- och industrihemvärn. Sveriges äldsta driftvärn organiserades vid Karlskronavarvet som då tillhörde marinen.

VERKSSKYDD: Har ingen direkt koppling till hemvärvnet utan avser civilförsvarsåtgärder vid militära anläggningar som skyddsrum och brandberedskap (Förordning 1986:1051).

Ett laddat foto från en övning med L M Ericssons driftvärn under kalla krigets dagar (1951). Foto: R Stomberg/L M Ericssons bildarkiv/Stockholms företagsminnen.

Björn von Knorring forskar om driftvärnets historia.

Stockholms industrihemvärn under lupp

På 1940-talet bildades i snabb takt 20 industrihemvärn i huvudstaden. I dag återstår endast ett.

TEXT & FOTO: HANSEMAN CALÅS

Industrihemvärnet bildades mycket snabbt och redan den 6 juni 1940 – endast en vecka efter hemvärnets officiella start – kunde Norrmalms livsmedelsaktiebolag ställa upp ett välutrustat hemvärnskompani på svenska flaggans dag. Företagets direktör Olin hade nämligen på eget beväg organiserat och bekostat kompaniet innan hemvärnsarbetet kommit i gång i Stockholm!

Premiär genom Södermalm

Utvecklingen gick sedan med rekordfart både i Stockholm och i det övriga landet

och den 3 april 1943 gick för första gången ett huvudkompani högvakten. Kanske mer unikt i vaktparadens historia var den 26 september då högvakten för första gången marscherade genom Södermalm. Det var L M Ericssons industrihemvärn som med klingande spel av Stockholms hemvärnsmusikkår gick längs Hornsgatan. Detta berättar Göran von Knorring, knuten till Stockholms Företagsminnen och som forskar om industrihemvärnet inom Stockholms försvarsområde (dåvarande Fo 44).

– Som en kuriositet kan jag nämna att

det fanns en tidig föregångare till industrihemvänet vid Falu gruva på 1700-talet. Stora Kopparberg organiserade Infanteribergsregementet med kavalleri till gruvans försvar men även för orten.

Bara Scania kvar

Björn von Knorring har dokumenterat att 1943 fanns 20 industrihemvärv inom Stockholms försvarsområde och under slutet av 1980-talet fanns endast tre kvar. Idag finns endast ett inom Livgardesgruppen, nämligen Scania företags hemvärv i Södertälje (som har en egen hemsida, se Livgardesgruppen) Flera företag har upphört (Tanto sockerbruk), flyttat till annan ort (de Laval Ångturbin), fusionerats (Asea) eller sålts till internationella koncerner (Marabou).

Det finns en rik dokumentation kring industrihemvärvet bland föreningens arkivmiljö av dokument och två miljoner fotografier: Av ovannämnda 20 industrihemvärv finns historiskt material från 11 företag som utnyttjar föreningens arkivtjänster. Bland nyttillskottet kan nämnas dokumentation från SAF:s beredskapsbyrå. Björn von Knorring har alltså tillgång till ett unikt material för sin uppsats kring industrihemvärv och företags hemvärv. Eftersom detta i historiskt perspektiv är oplöjd mark kommer uppsatsen säkert att tilldra sig stort intresse.

Liknande spiral

Verkshemvärvnen vid statliga verk och myndigheter, som sattes upp under krigsåren, har en liknande nedåtgående spiral. Hur många kommer ihåg att i slutet av 1980-talet riksdagen, riksbanken, Sveriges radio, televerket och posten hade aktiva driftvärn.

Man kan fråga sig varför nedrustningen gått så snabbt. En av orsakerna är bolagiseringen av statliga verk där de nya styrelserna sett sina driftvärn som en onödig kostnad. En annan kan vara det förändrade säkerhetssläget.

Ser man på Försvarsmaktens hemsida (www.mil.se) med underrubriken Hv/ "Driftvärvet – en säkerhetsresurs" får man en något förgylld bild av ett försvinnande driftvärvs betydelse men också en beskrivning av en ny hotbild med terror, sabotage, industrispionage, intrång av politiskt militanta grupper (klotter/förstörelse för att uppnå publicitet). Samtidigt konstateras att varken vaktbolag, polis eller militär i ett krisläge har resurser för skydd.

Plattform för möten om personal skapad

Behöver hemvärnsförbanden mer av särskild personal för att hantera personalfrågor? Kan i så fall befäl med sådan kompetens avlasta cheferna deras rutinuppgifter, såsom personalredovisning, ekonomi och administrativ samordning?

Några av deltagarna har samlats framför Kungälvs gamla kyrka. Från vänster: Göran Magnusson från hemvärvet i Göteborg; Blenda Nordlander, FPF:are från Mölndal; Annette Berglund kurschef från Degerfors och Lennart Sandvik, instruktör från Göteborg.

Svarar vi ja på dessa frågor torde uppgiften vara självklar. Särskilt om vi samtidigt höjer stridsvärdet och uthålligheten på de befattningar som har att leda förbanden operativt.

Personer med ovannämnda kompetens är oftast organiserade i Försvarets Personaljänstförbund, FPF. Många har varit krigsplacerade i den numera avvecklade Fogruppstaben. Här och var i landet är sedan flera av dem placerade i hvbat-staber.

Men kategorin är ännu förvånansvärt okänd i hemvärnsleden. För att råda bot på detta ordnade FPF i Västra Sverige här förliden informationskonferens i Kungälv. Hemvärnets lokalredaktion var med som observatörer.

Intensiv drill

Drivande organisatör och instruktör var Annette Berglund från Degerfors, med gott stöd av Lennart Sandvik, Göteborg. Ett tjugotal deltagare ur hemvärnet och FPF fick bland annat lyssna till övlt Peter

Jacobsson från Göteborgsgruppen – om den nya hotbilden och de nationella skyddsstyrkorna – följt av ett intensivt dygn under drill av instruktörerna.

Konferensen utmynnade i förståndiga förslag om hur man bäst tillvaratar personaljänstbefälet i hemvärnet. Men också om vilka krav hemvärnet bör ställa för att få ut mest effekt av denna nya kategori i staberna. Kanske något av vad en fältpräst eller personalassistent kunde få ägna sig åt "förr i tiden".

Många av personaljänstfolket har erfarenheter från olika verksamheter i försvarsmakten och inte så få ägnar sig åt likartade uppgifter i sitt civila yrke.

Ytterst gäller det trots allt att inte bara plocka in folk för att fylla upp en stabsbefattning. Dock har nu en plattform bildats för att hemvärnet och FPF kan mötas. Det är bra.

LARS BRINK
LOKALREDAKTÖR, VÄSTSVERIGE
FOTO: JOACHIM BRINK

Tommy Andorff i avspänd civil pose med exportframgången "KRONAN".

Svensk militär design säljer

Svenska militärcykeln Kronan – en exportsuccé.

TEXT & FOTO: HANSEMAN CALÅS

När personalen i totalförsvaret numera i allt större utsträckning transporteras bilburen eller i splitterskyddade fordon är förmodligen militärcykeln med den blå–gula fartran-

den utrotningshotad eller skeppad till baltstaterna. Modellen med ballongdäck var bekväm men trögtrampad och varianten med kopplad cykelbår var rent livshotande för hela ekipaget!

Cyklar har väl aldrig gått i hemvärvnets personliga grundutrustning men cykeln Kronan är en solskenshistoria hur den svenska militärcykeln i en "lightversion" blivit en exportframgång. Dessutom tillverkas den numera vid nedlagda 121 i Sollefteå där undertecknad gjorde lumen 450 dagar och tränade "Givakt" vid cykel.

Konceptchef Tommy Andorff berättar hur idén att marknadsföra militärcykeln växte fram:

– Företagets grundare åkte omkring med långträdare till universitetsstäderna och kursade begagnade militärcyklar direkt från flaket till studenter. Detta gav idén att det kanske fanns en marknad för nyttillverkning av militärcykeln som daterar sig från tidigt 1940-tal. Visst fanns det enväxlade cyklar i detaljhandeln men de fick ofta en dålig exponering till förmån för dyrare.

Kronan rullar

Slutkonceptet blev att undvika mellanhänder och direktdistribuera via företag, organisationer och tidningar och tillverka själva. Nu rullar Kronan på exportmarknader som USA, Kanada, Nya Zeeland och i flera länder inom EU. Svensk militärdesign säljer! ■

Kompanichefseleverna måste rivstarta

Distanskursen kräver att man sätter igång direkt för att inte hamna i tidsnöd.

Sista helgen i augusti 2002 samlades 16 förväntansfulla deltagare från hela Sverige för en uppstart inför Hemvärvnets stridsskolas kompanichefskurs på distans.

Tiden gick åt till att samla in information för det fortsatta arbetet på hemmaplan. Omfånget på kursen började så smått ta form. Kursen är uppdelad i två delar med en mellanliggande kurshelg.

Del 1 var på fyra veckor. Fullproppade med information men fulla av tillförsikt åkte vi hem för att sätta tänderna i uppgiften.

Att studera på distans kräver en hel del självdisciplin vilket vi snart kom underfund med. Kom man inte igång med studierna relativt omgående så var det inte svårt att hamna i tidsnöd. Situationen att man satt där hemma på kammaren alldeles själv och skulle lösa uppgifter utan någon att fråga var också en ny erfarenhet.

Som bollplank fungerade hela tiden vå-

ra excellenta lärare och diskussionslystna kamrater.

Varje insänt svar alstrade nya frågor som skulle besvaras. Utöver uppgifterna skulle också ett antal diskussionsfrågor på nätet kommenteras.

De första fyra veckorna bara rann iväg, men de flesta kände nog att de var på banan.

Andra kurshelgen ägnades åt att stämma av resultatet av del 1. En del av oss behövde komplettera delar av del 1, men annars var vi redo för del 2.

Trappades upp

Del 2 var på sju veckor. Scenariot började i fredstid men trappades successivt upp till helt andra nivåer. Nu var de flesta av oss så inne i rollspelet att det var svårt att lämna datorn, om så endast för en kort stund. Del 2 var också mer omfangsrikt när det gäller antalet uppgifter. De som upplevde att det kan vara svårt att skriva

utförliga svar hade det säkert svettigt. Att förstgången skriva ett "beslut istort" och få med det mesta kräver en del. Vi tror inte att någon inte kände sig pressad under del 2.

Det bör dock påpekas att vi pratar om positiv stress, alla ville ju göra sitt bästa.

Samtliga deltagare var nog lite spända på hur det skulle gå vid tredje kurshelgen. Kursen är en av de få som sätter betyg på deltagarna. Vi tror att de flesta kände sig väldigt nöjda med sina insatser.

Det kändes som ett antiklimax att åka hem och inte ha några uppgifter som skulle lösas i veckan, nu när man ändå var uppe i fart. Vi kan varmt rekommendera distansundervisning och intygar att uppdraget i denna kurs var mycket bra. Det engagemang som vi kände kan inte upplevas på en normal tiodagarskurs. Vi hoppas verkligen att det blir fler distanskurser.

JAN LOFJÄRD

Ingen m 90 passar Magnus

Magnus är världens starkaste hemvärnssoldat.

Och inte nog med det. Han blev världens starkaste man år 2001.

TEXT & BILD: PER SJÖSWÄRD, LIVGRENAJÄRGRUPPEN

Magnus Samuelsson, 33 år, i Kinna-Ydre hyskompani har tävlats och tränat sex dagar per vecka i 16 år vid det här laget. Styrketävlingarna har udda grenar som lyft av bilar och stenblock eller att dra tunga traktorsläp. Civilt är Magnus lantbrukare och driver en gård i trakten av Tidersrum tillsammans med sin far och bror. Under de senaste tio åren har all fritid ägnats åt styrketräning och dussintalet tävlingar per år. Hobbies, i den mån det hinns med, är jakt och skytte.

Det började i skolåren

I yngre dagar höll Magnus Samuelsson på med alpina grenar på vintrarna och friidrott på somrarna, då med inriktning på löpgrenar. Tillsammans med lillebror Torbjörn, 30 och gemensamme kompis Niklas Hult, 32 började Magnus styrketräna på gym. Grabbarna tillhörde de kraftiga redan från början, men sedan kom nyfikenheten och tävlingslusten.

"Det enkla receptet" består av rätt träningsprogram på gymmet och mycket mat. Inga små kontoristportioner där inte. Magnus äter rejält varannan till var tredje timme, mellan träningspassen. Dopingmedel? Magnus fnyser. Sådant byggerbara upp falska muskelmassor som inte ger riktig styrka. De som sysslar med sådant vet inte vilka dumheter de begår. För dem som funderar på att ge sig in i styrketävlingsbranschen kan Magnus berätta att det tar åtta till tio år innan den riktiga styrkan infinner sig.

Ett slitgöra

Att framför allt tävlandet sliter på kroppen är ofrånkomligt. Senfästena är kroppens svaga punkter. Dagen efter intervjun skulle Magnus opereras i ett senfäste i vänster underarm. Höger arm har han redan opererat, så han vet att det nu kommer att röra sig om fyra månaders konvalescens. Skador kommer och går, styrketävlandet är så hårt och det gör så ont hela tiden att man måste lära sig leva med smärtor i kroppen. Det gäller också att ha känsla för

vad kroppen tål, men man får en viss rutin.

Magnus råd till alla, vare sig det gäller styrkelyft eller annat fysiskt jobb, är att aldrig belasta ryggen när man står snett. Vet man inte hur man skall utföra ett lyft, drag eller liknande kan man skada sig för livet om man använder fel teknik. Ju kraftigare man är desto större är risken för skador om man inte har kunskaper i anatomি.

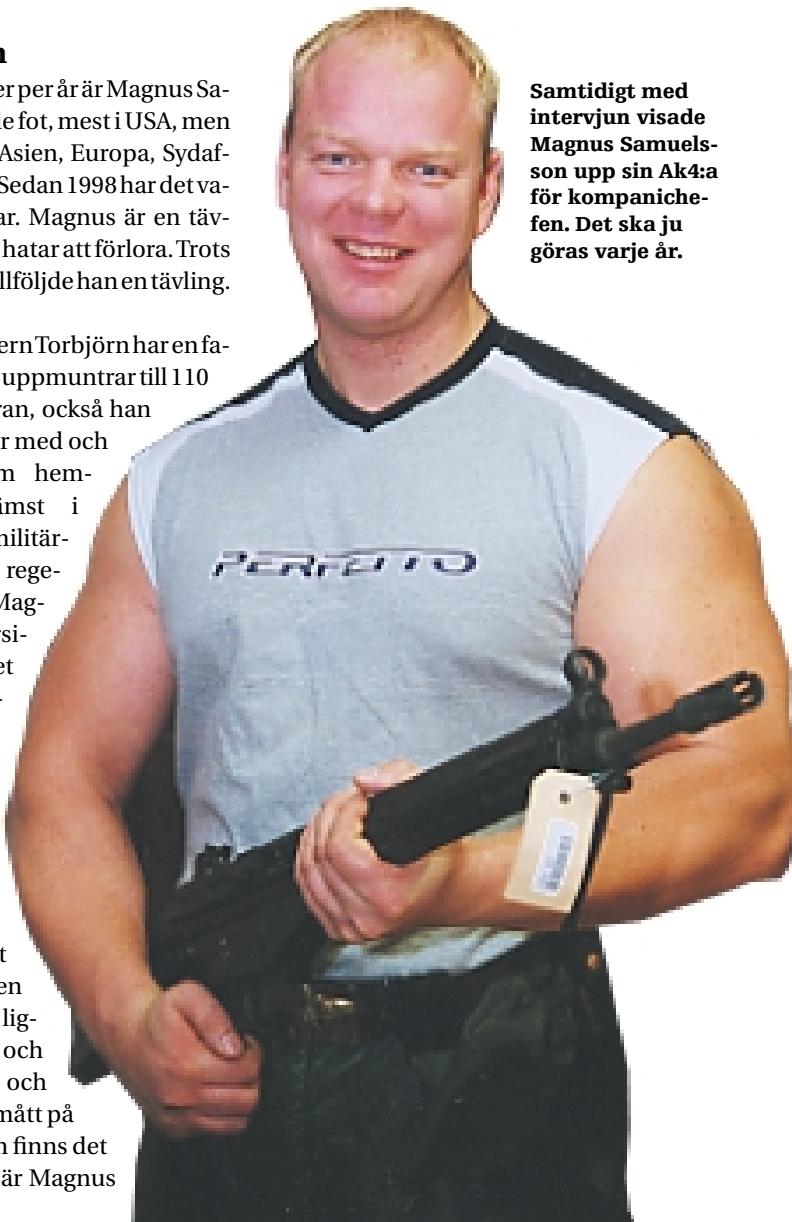
Får se världen

Fyra till fem månader per år är Magnus Samuelsson på resande fot, mest i USA, men även i Kina, övriga Asien, Europa, Sydafrika och Australien. Sedan 1998 har det varit drygt 50 tävlingar. Magnus är en tävlingsmänniska, han hatar att förlora. Trots två brutna fingrar fullföljde han en tävling. Och vann.

Magnus och brodern Torbjörn har en familj som stöttar och uppmunstrar till 110 procent. Pappa Göran, också han hemvärnssoldat, var med och tävlade redan som hemvärnsungdom, främst i skytte. Det var före militärtjänsten på I 4. Det regementet var också Magnus militära universitet och hemvärvnet blev sedan ett naturligt val efter upphört krigspläcering.

Det går inte att få fram en fältuniform 90 som passar Magnus Samuelsson. Han är exakt två meter lång. Även om det inte märks ligger matchvikten och pendlar mellan 140 och 150 kg. Med bicepsmått på mellan 55 och 58 cm finns det ingen fältjacka 90 där Magnus överarmar får rum.

Att gå ur hemvärvnet är inte aktuellt för Magnus, även om resorna, tävlingsverksamheten och lantbruket kan lägga hinder i vägen för att han skall hinna med sina 20 timmar per år. Det kommer en tid efter det aktiva tävlandet också. Då ställer Magnus Samuelsson upp. I helgrön modell 59, om inte Försvarsmakten lyckas ta fram en modell 90 som passar denne verklighefigur. ■

POSTTIDNING

Avsändare: Tidskriften Hemvärvnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärvnet, ska du i första hand vända dig till din militär-distriktsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.

Detta gäller all krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.

SISTA ORDET

Anders Lindström,
rikshemvärnschef

Sätt upp personliga rekryteringsmål

JAG LÄMNADE ett vackert vinterlandskap efter att första gången ha medverkat i Folk och Försvars konferens i Sälen. Jag utgår från att många av er följt rapporteringen i media. Min bedömning är att frågan om att tillsätta en civil ÖB inte finns på agendan, däremot att byta namn på överbefälhavaren till försvarschef eller något liknande. Försvarsministern och ÖB betonade att omställningen från invasionsförsvar till insatsförsvar är svår och tar lång tid, men att inriktningen ligger fast. Tidigare tydliga uppgifter har ersätts av nya – en del är tydliga och andra kan uppfattas som lite diffusa. Utmaningen för oss alla är att vara aktiva i debatten om vår säkerhetspolitik, Försvarsmakten och inte minst hemvärvnet. I det nya försvaret har hemvärvnet en viktig funktion, vilket båda våra främsta företrädare tryckte på i sina tal.

Frigör oss från Ådalen

Politikerna är eniga om att vi måste diskutera hur såväl militära som civila resurser ska kunna samordnas redan i fred för att möta den väpnade terrorismen. Jag är själv är helt övertygad om att Försvarsmakten och inte minst hemvärvnet har viktiga uppgifter i försvaret mot denna form av krigföring. Därför att det extra viktigt att tidigt klara ut hur vi ska samordna militära och civila resurser, främst polis, och vara förövade med tydliga roller och uppgifter innan angreppet sker. För hemvärvnet med sin höga beredskap och spridning över hela Sverige ser jag främst att vi kan avlasta militär och polis med bevakning och övervakning så att deras resurser kan användas för insatserna. Debatten i denna fråga bör vara öppen och kreativ och jag hoppas att vi kan frigöra oss från det historiska arvet i Ådalen.

Värvar sonen

I förra numret beskrev jag det fortsatta arbetet med "hemvärvnet efter 2004" och med tidningen följde också en bilaga om utredningen. Det krävs mycket arbete innan alla förändringar är genomförda över hela landet. En avgörande faktor är hur du själv ställer dig till förändringarna. Genom att du medverkar och ställer krav ökar också kraven på oss andra som utbildar eller planerar för framtiden. Vi behöver också en avsevärt förbättrad rekrytering. Jag har tillsammans med staben och alla militärdistrikt startat ett arbete med syfte att förbättra och samordna våra insatser. Men den bästa

rekryteraren är hemvärnsmannen själv som påverkar grannen, arbetskamraten eller den egna familjen. Sätt upp ett personligt rekryteringsmål! Mitt eget mål är två nya hemvärnsmän, sonen och hans kompis. Rapport kommer senare. Detta tillsammans med bättre övningar med fart och fläkt och många deltagare brukar jag formulera i mina krav 10-10-10. Det innebär att öka avtalsuppfyllnaden med 10 procent, öka rekryteringen med 10 procent och förbättra våra övningar med 10 procent.

Driftvärvnet ska utredas

Samhällets sårbarhet ökar enligt riksdagens bedömning. Detta gäller såväl i fredssamhället som i kris och krig. Hemvärvnet har redan uppgiften att stödja samhället vilket sker regelbundet vid större snöoväder, oversvämningar, och skogsbränder. Vi kan i varje kommun ställa upp med samlade förband med inbyggd ledningsförmåga och logistik. Min uppfattning är att vi kan bli ännu bättre på att hjälpa till. Däremot har vi inte lyckats marknadsföra driftvärvnet på ett tillräckligt bra sätt. Min avsikt är att under året starta upp en ny utredning om driftvärvnet så att denna viktiga funktion kan utvecklas på ett bättre sätt. Mer om detta senare.

Blicka framåt

Sista helgen i januari genomfördes vice ordförandekonferensen på HvSS. Konferensen samlar förtroendevalda och handläggare på militärdistrikten som en uppstart inför höstens rikshemvärvnning. Jag hoppas på ett livligt engagemang, angelägna motioner och väl förberedda delegater som kan leda hemvärvnet framåt. Utifrån mina värderingar tycker jag det är viktigt att vår fortsätta utveckling ska utgå från "Hemvärvnet 2004" där hemvärvnet är en viktig del i insatsförsvaret och att vi blickar framåt och inte bakåt. Jag tycker också det är viktigt att vi får en representation som väl speglar vår verksamhet med både unga och erfarna, med befäl på olika nivåer och minst en kvinna! Ett modernt hemvärv måste även återspegglas i vårt medinflytande.

Anders Lindström, rikshemvärnschef